Een Volk, Een Rijk, Een Führer

SS-Vormingsbladen

MAANDBLAD
5e jaargang Nr. 2
Sprokkelmaand 1945

De Germaansche Vrouw

Vijfde jaargang Nr. 2 Sprokkelmaand 1945

SS-Vormingsbladen voor Nederland

INHOUD:

Men moet ons niet verwijten — — — ..... blz. 425
Ter inleiding ..... blz. 426
Behoed de geheimenis der liefde ..... blz. 430
Vrouwenideaal ..... blz. 432
Samen vormen zij — — — ..... blz. 437
Verborgen kracht ..... blz. 438
Tacitus over de Germaansche vrouw ..... blz. 441
Hel de omhullende Moederschoot ..... blz. 446
Koningin Louise ..... blz. 448
De liefde van een moeder ..... blz. 449
Adolf Hitler over de taak van man en vrouw ..... blz. 454
Bismarck II Soldatenvrouw ..... blz. 455
Revolutie en zelftucht ..... blz. 459
Het portret aan den wand ..... blz. 461

Verantwoordelijk voor den inhoud: Afd. VII/A (Vorming) van de Stafleiding der Germaansche SS in Nederland, z. Zt. SS-Ausbildungslager Avegoor, Stationsstraat 55, Hoogeveen.

Men moet ons niet verwijten, dat wij geen begrip zouden hebben voor de waardigheid van de vrouw. Integendeel! Ik geloof, dat wanneer wij dertig, veertig, of vijftig jaar achtereen een nationaalsocialistische regeering zullen hebben gehad, dat dan de plaats van de vrouw een heel andere dan voorheen zal zijn geworden, een plaats, die niet met de maatstaven der politiek gemeten kan worden, doch die slechts van uit een menschelijk oogpunt naar waarde kan worden geschat.

ADOLF HITLER

TER INLEIDING.

Wij hebben in de Vormingsbladen meer dan eens geschreven over de vrouw, over de tegenstelling die er bestaat, tusschen haar plaats in een Germaansche gemeenschap en het Germaansche huwelijk en de plaats die zij bijvoorbeeld in de Semietische wereld inneemt. Ons gaat dit laatste direct aan, omdat door het christendom, Semietische invloeden in de Germaansche landen werkzaam werden en nog doorwerken.

Wel hebben wij deze invloeden voor een deel weer te niet gedaan. Opvattingen die de kerk eens gehuldigd heeft — zooals die bijvoorbeeld in het handboek voor de heksenprocessen voorkomen — zijn bij ons onmogelijk geworden. En toch is er iets blijven hangen, toch is er twijfel, of de vrouw niet eigenlijk op de tweede plaats staat. Veel erger is in den laatsten tijd de ondermijning van een natuurlijk en gezond geslachtsleven, die van het jodendom in ons eigen midden is uitgegaan. Hierdoor zijn de verhoudingen in hooge mate vertroebeld. Werd eenerzijds de vrouw „vrij" gemaakt, anderzijds werd zij van haar waardigheid beroofd. Ontwikkelingen, die in wezen gezond en vruchtbaar hadden kunnen zijn, werden verpest en het leek wel, of het instinctmatig weten van den rechten weg — iets wat de vrouw immer sterker had dan de man — zoo zeer overwoekerd was, dat het niet tot een doorbaak kon komen.

„Het nationaalsocialisme is een wereldbeschouwing", zegt de Führer en hij heeft ook gezegd: „Ten allen tijde — hebben de wereldbeschouwingen niet alleen het wezen van de politiek bepaald, maar ook den vorm van het kultureele leven." Zoo hangen politiek en kultuur dan ook ten nauwste samen en wanneer wij „politieke soldaten" willen zijn, dan is dat wel in de eerste plaats ter wille van de kultuur en niet terwille van de politiek in engeren zin.

De plaats van de vrouw in de samenleving en in het huwelijk is een der belangrijkste factoren in het kultureele leven en zal het diepgaand beïnvloeden. Maar gezien nu het verband dat er weer tusschen kultuur en politiek bestaat, is het begrijpelijk, dat de politiek ook weer niet zonder invloed is op de plaats, die de vrouw inneemt in de samenleving en het kultureele leven. De politiek kan daar remmend zoowel als bevruchtend op inwerken. In dezen zin moeten wij het woord van den Führer verstaan, dat wij in dit nummer vooraan plaatsten.

Wat gedurende tientallen jaren scheef is gegroeid, kan niet in enkele jaren weer recht worden. De verwording van den laatsten tijd zullen wij niet zoo maar weer kunnen herstellen.

Ook wat nu sinds 1000 jaar onder Semietischen invloed stond (door het christendom), kan niet zoo zonder meer den weg naar eigen aard terugvinden en zich aanpassen aan nieuwe tijden, nieuwe vormen scheppend. Daarom zal nieuwe, **levende zede** eerst langzaam kunnen ontstaan, doch wanneer dan, zooals de Führer zegt, misschien na een halve eeuw de plaats van de vrouw „een algeheel andere" zal zijn geworden, dan zal daarmee in gelijken tred ook nieuwe, levende zede tot ontplooiïng komen. Het is zóó, dat een vernieuwde structuur onzer

samenleving de vernieuwing van de verhouding van man en vrouw en van den echt eerst mogelijk zal maken — wanneer wij tenminste nog onszelf zullen zijn.

Toch is het noodzakelijk reeds nu, altijd weer de aandacht hierop te vestigen en daarom is het ook goed, dat wij weten, hoe het eens in Germaansche landen was, toen het Semietisme en de versteedsching, hier nog niet hun schadelijken invloed hadden doen gelden. Daarom nemen wij hier onder anderen ook de uitspraken van Tacitus in zijn Germania over. Uit deze min of meer zakelijke beschrijvingen kunnen wij leeren zien, wat het onderscheid is tusschen ons ras en andere rassen op dit gebied. Nog beter kunnen wij het in ons opnemen uit de teekening van vrouwenfiguren die naar onzen aard zijn, zooals Koningin Louise. Maar ook kan het ons ineens scherp voor oogen komen te staan, wanneer wij zoo zonder overgang het eigene tegenover het vreemde stellen, zooals Kummer dat doet in het voorwoord van zijn „Deutsche Ehe". Het is jammer, dat wij niet in staat zijn, al die beelden die hij oproept, met schilderijen of teekeningen nog sterker te doen spreken. Maar laten wij trachten het ons voor te stellen. Hij zegt dan:

„Van de Afrikaansche mannenkraal kijkt de liefde anders naar de hutten der vrouwen, dan van de werkplaats naar de spinkamer in het Duitschland van Albrecht Dürer.

De jood van het oude verbond zag de vrouw met andere oogen dan de Griek, die beschermd door Athena, Eros huldigde.

De gesluierde Turksche vrouw, de sierlijk-bloesemachtige Japansche, de lichtvoetige Slavin in de Bedoeïnentent lokt andere zinnen uit den slaap, dan het visschersmeisje aan het strand der Noordzee of de Zweedsche herderin.

De boerenvrouw aan den haard van het Noorden, behoedt sinds oeroude tijden een anderen vrede en andere deugd, een ander huiselijk geluk dan ooit in eenig huis van Azië of in eenige Afrikaansche hut heeft gewoond en de zich overgevende deemoed, die de gebieder in de stilte van de harem wacht, draagt andere trekken, dan het gevleugelde verlangen, dat ergens in Duitsche landen uitziet naar den geliefde.

De vrouw, welker paradijs naar de woorden van Mohammed onder de voetzolen haars mans is, schenkt den man uit een ander hart liefde en kinderen, als die vrouw, die nog niet vergeten heeft, dat zij eens in den voortijd het wapen van haar huis, haren man als bruiloftgave bracht en — als het moest — mede in den strijd toog"

Wanneer wij dit op ons laten inwerken, dan weten wij, dat er zooiets is als een eigen Germaansche zede, dat liefde en geslachtsleven bij ons anders zijn dan bij andere rassen. Dan weten wij ook, dat zeer veel van het eigene verloren dreigt te gaan in de platheid van het internationale, zedelooze en vormlooze, dat alleen maar erotiek en geslachtsdrift kent en geen maatstaven heeft voor de diepere waarden.

De maatstaven voor wat hoog en edel is, kunnen wij slechts in onszelf vinden, in dat, wat wij noemen de stem van het bloed, onze hoogste en laatste autoriteit. Laat ons dan daarnaar luisteren, indien het ons ernst is met onze strijd voor het behoud van ons ras.

IDEAAL EN WERKELIJKHEID.

Wij willen daarom eenerzijds werkelijkheidsmenschen zijn en anderzijds idealisten. Er zijn menschen die dit woord „idealist" verkeerd gebruiken en meenen dat een idealist geen werkelijkheidsmensch kan zijn. Zij meenen, dat idealisme ergens in de wolken zweeft en dat een idealist daarom niet met beide beenen op den vasten aardbodem staat. Wij zouden het woord anders willen gebruiken. Wij zouden zelfs willen beweren, dat een „idealist" die in de lucht zweeft, een onechte idealist is.

Idealist hangt samen met ideaal. Een ideaal, dat niet voor verwezenlijking vatbaar is, is geen ideaal, maar een utopie, een „schoone droom", die eigenlijk niet eens schoon is, omdat hij onwerkelijk is. Een ideaal kan weliswaar nooit volmaakt verwezenlijkt worden, blijft altijd als hoogste doel vóór ons staan, maar wordt toch steeds weer verwezenlijkt in tijdelijke vormen. Het geeft ons handelen richting, bepaalt ons doen en laten, is daarom altijd en voortdurend werkelijkheid in den volsten zin van het woord: iets waar werking van uitgaat. Daarom is de ware idealist steeds werkelijkheidsmensch.

Zoo kunnen wij als idealisten een ideaal opstellen voor de verhouding van man en vrouw. Wij weten dan, dan het telkens en telkens verwezenlijkt en nooit volmaakt bereikt wordt. Wij weten dan ook, dat er velen zijn, die dit ideaal niet als het richtinggevende in hun leven willen opstellen, die het terzijde schuiven en het een utopie noemen, of zelfs „burgerlijk" vinden, of niet passend in dezen tijd.

Wij weten aan den anderen kant, dat het in tallooze mannen en vrouwen van ons ras verwezenlijking vond en dat, waar het geen richtinggevende macht meer was, de ondergang der kultuur er op volgde. Daarom zijn wij er van overtuigd, dat het allesbehalve een utopie en schoone droom is, maar integendeel een **dwingende noodzakelijkheid.** De geschiedenis van ons ras doet ons zien, dat wij daarbij op den bodem van de **harde werkelijkheid** staan. Daarom zijn zij, die zich daarnaar richten, echte idealisten en zij, die zich meenen te kunnen onttrekken aan deze in ons ras verankerde wetmatigheden, van onzen aard vervreemd.

Er is in soldatenkringen een „gedicht" in omloop, dat met de felheid van een schijnwerper dezen tijd en in het bijzonder de houding van een groot aantal frontsoldaten belicht, en dat een ander ideaal opstelt, dan hetwelk wij in dit nummer opstellen[1]). Het luidt:

Versoffen der Sold, und verludert das Gehirn,
Gehasst von der Jungfrau, geliebt von der Dirn;
Von aussen verludert, von innen auf Draht,
Das ist der richtige Frontsoldat.

Het ideaal dat hier wordt opgesteld, zou dus de echte frontsoldaat zijn. Daarmee is ons ideaal onvereenigbaar, want hij moet „verludert" zijn om „richtig" te zijn. Hij moet elke raszuivere verhouding tot de vrouw hebben uitgedelgd, hij moet op dat gebied tot het niveau van het kultuurlooze, ongebondene, vormlooze zijn afgezakt.

---

[1]) Wij doen dit hier niet voor het eerst; vergelijk ook jaargang 1944 no. 12.

Het komt zeer zeker veelvuldig voor, dat frontsoldaten, die op deze wijze „verludert" zijn, toch als frontsoldaat volkomen „auf Draht" zijn. Maar misleidend is de voorstelling, alsof dit er bij hoorde, alsof het noodig was. Er zijn ook andere. Wij stellen ons Hermann Löns toch zeker niet zoo voor!

Wo sich die Strasse wendet,
Da wohnt die Liebste mein,
Ist meine Zeit beendet,
So will ich bei ihr sein;
Und kann es nicht so werden,
Und muss ich fort beim Morgenrot,
O grüner Klee, o weisser Schnee,
O schöner Soldatentod.

Er zijn jonge soldaten, die nooit tot een gezonde, natuurlijke verhouding tot de vrouw komen, doordat zij in de jaren, waarin deze verhouding zich moest ontplooien, reeds soldaat zijn en slechts de „Dirne" op hun weg tegenkomen. „Vaak had hij in de jaren der ontwikkeling, geen waardevolle gezinsgemeenschap gekend, had hij niet de ongenaakbare trotsch van een moeder of welbehoede zusters beleefd".

Deze moeder, dit type, dat is de vrouw, waar het eerste gedicht van zegt dat zij de „richtige Frontsoldat" haat. Wij weten dat het anders is. Deze vrouwen hebben de beste frontsoldaten gebaard, die mannen, die ook eens, wanneer zij van het front zullen terugkeeren, tot de bouwers van het Rijk zullen behooren. Want daartoe zal iets anders noodig zijn dan een „verludert Gehirn".

Schel belicht zien wij in deze vier regels het geweldig groote gevaar dat onze toekomst bedreigt. Wel staat bij alles op den voorgrond dat wij den oorlog moeten winnen. Wel is een eerste vereischte, dat de frontsoldaat „von innen auf Draht" is — maar het zal alles zinloos zijn, wanneer hij niet ook op ander gebied auf Draht is, wanneer dezen oorlog ten einde zal zijn en hij, de frontsoldaat, weer andere opgaven zal krijgen.

J. C. NACHENIUS.

De vorst verbood
gevangenen te krenken
tot smaad vreemde
vrouwen te dwingen;

men moest meisjes
met bruidschat koopen
met fonkelend goud
naar des vaders raad.

Deze dichtregels komen voor in de Halfssaga en geven om zoo te zeggen een dagorder van een Wikingvorst aan zijn Wikingers weer. In de Duitsche vertaling staat voor bruidschat Mahlschatz, waardoor de stafrijm van die beide eerste regels bewaard is. Het wil niet zeggen dat de vrouw „gekocht" is, maar dat zij — via den vader — de bruidschat moet ontvangen, met goedvinden van den vader, zooals de laatste regel wil zeggen.

N.

BEHOED DE GEHEIMENIS DER LIEFDE.

Hoe komt het, dat zoo velen alle gevoel voor de hoogheid van het huwelijk en de „heiligheid" van de Germaansche vrouw verloren hebben? Er zijn er zelfs, die nu al beweren, dat er geen vrouwen meer zouden zijn, die te trotsch en te echt zijn, om aan de vervlakking van het zedelijk besef weerstand te bieden. Natuurlijk is dat dwaasheid, natuurlijk zijn die er nog. Zij zelven komen echter niet meer met zulke vrouwen in aanraking, omdat zij andere zoeken!

Hoe komt het, dat zij anderen zoeken, dat hun „smaak", hun instinct zoo totaal verdorven is, dat zij slechts op het sexueele reageeren en geen oog meer hebben voor de waarden der Germaansche vrouw? Er kunnen vele oorzaken voor genoemd worden. In een artikel in het SS-Leitheft 1944, no. 10 wordt er één behandeld en wel zóó scherp en met zulk een ernst, dat wij een groot gedeelte er van willen overnemen. Het draagt het opschrift, dat hierboven staat: „Behoed de geheimenis der liefde". Wie zullen dan dit geheimenis behoeden? Het zijn zij, dat wij in een stuk van het Joelnummer van 1944 „wij allen" hebben genoemd. Doch het gaat niet alléén om een bewaren, het gaat evenzeer om een wekken, en in een gedeelte dat wij niet vertaalden, staat dan ook: „De gehuwden onder ons moeten hier een groot voorbeeld geven. Zij, die werkelijke liefde hebben leeren kennen, moeten meehelpen aan dit opvoedingswerk". Het is niet van bijkomstige beteekenis, het is niet zoo onbelangrijk als velen meenen. Het artikel zegt het onomwonden: **„Deze toestand is gevaarlijk".**

„Ik ken de Fransche vrouw, de Russische, de Italiaansche, mij kan een Duitsch meisje niets meer bieden", zegt de Rottenführer Hinterhuber en ziet uitdagend naar buiten. Het ronde gezicht van den negentienjarige vertoont daarbij die trek van bekrompenheid, die uit evenveel domheid als onrijpheid is samengesteld. Maar bij zijn kameraden rondom, jongens van dezelfde lichting als hij, wekt hij toch zooiets als bewondering. Voor hen is hij de verdomde kerel met ervaring, die „de vrouwen" kent — ja, als je ook eens zooveel geluk bij de liefde had!

Het is één van de vele voorbeelden van opschepperij, die men zonder meer over het hoofd zou kunnen zien, wanneer het toch niet in zekeren zin kenmerkend voor de geestelijke houding van bepaalde mannen in onze rijen was.

Hoe kwam zoo'n jongen dan tot die kennis omtrent de vrouwen, tot die ervaring? Het was een bij uitstek nuchtere aangelegenheid zonder een greintje romantische verliefdheid. Hij wilde liefde beleven en vond een twijfelachtig wezen van het vrouwelijk geslacht, dat toevalligerwijs met hem meeging, omdat nu juist hij op het gunstige oogenblik voorbij kwam. Dat wat hij aanzag voor een verovering, was alleen maar blind toeval — want als hij het niet was geweest, zou zij de eerste de beste andere genomen hebben. Zoo had hij dan ook nog geen vijf minuten noodig om haar te krijgen. Ongeremd, of wel ter wille van geld, wierp zij zich weg, en dat noemde hij liefde.

In zijn jonge leven was hij slechts soldaat. De oorlog deed hem door gansch Europa marcheeren. Daardoor kwam het, dat hij Frankrijks dure, twijfelachtig genot der liefdetheaters evenzoo leerde ken-

nen, als de onbekommerde primitiviteit van de Russische vrouwen. Maar wat hij dan ook vond, het was minderwaardig, van den tweeden rang— aan de waardevolle menschen in deze volken kwam hij niet toe: nationaal bewustzijn en zekerheid van het instinct aan den anderen kant, vormden hier onoverkomelijke hindernissen.

Wat weet zoo'n jong van de werkelijke vrouw? Vaak had hij in de ontwikkelingsjaren geen waardevolle gezinsgemeenschap gekend, had hij niet de ongenaakbare trotsch van een moeder of van welbehoede zusters beleefd. Voor hem was de vrouw in de jaren toen hij man werd niets wonderbaarlijks geweest. Men had hem eenvoudig geen tijd gelaten voor zulke overdenkingen. Hij had immers ook noch Tacitus woorden over de vereering tegenover de Germaansche vrouw, als goddelijke levenshoedster gelezen, noch Goethes Werter. Wat hij zoo las, dat was de driestuiversroman. En toen voor het eerst de groote innerlijke onrust over hem kwam, onzeker, onbegrepen en toch zoo dringend, rukte de oorlog hem los en maakte zijn kinderlijk gemoed hard, tot tenslotte in de plaats van verlangend verliefd zijn, nuchtere, ja bijna ruwe zakelijkheid trad.

Ja, deze jongens hebben het onvergelijkelijke beleven van een eerste liefde niet gekend. Het leven heeft hen bedrogen, hen één zijner schoonste, kleurigste gaven onthouden.

Hen ontging noodgedwongen alles, wat bij oudere lichtingen vóór hen tot een beleven werd, dat tot grondslag van het verdere leven kon worden. Zoo werden zij dan zoo maar tot „mannen", drongen zij in een geheimenis binnen, dat zij nooit als zoodanig aanvoelden. Hun eerste liefde was niet heilig, niet vol verlangen, doch doodnuchter. In hun verhouding tot de vrouw lag geen aanbidding, zij zagen er niets goddelijks in, want zij hadden er ook niets goddelijks in leeren kennen, zij kenden immers slechts een duivelschen kant van het andere geslacht, het verdorvene, en zoo scheerden zij allen over één kam. Voor een uitzondering, van welken aard dan ook, hadden zij slechts een verachtelijk lachen over.

Deze toestand is gevaarlijk. Ook deze oorlog zal eens een einde vinden. Dan zal een ordelijk leven beginnen, dan zullen wij de zware wonden moeten heelen, die aan onze reserve aan menschen werden geslagen. Dan zal het gezin op den voorgrond staan, de wil om kinderen te krijgen. Want zonder dezen wil blijft ook een gewonnen oorlog zinloos. Wij moeten, naar den wil des Führers, heden en in alle toekomst, op het gebied van het ras en het gezin een taak vervullen. Wij zijn een sibbeorde en als zoodanig met de geweldige opgaaf belast, een naar het ras hoogwaardige reserve in de millioenenmassa van ons volk tot stand te brengen. Deze opgave verlangt van ons een volkomen zuivere verhouding tot de vrouw.

De oorlog is hard zonder eenige reserve. Slechts de sterken zullen hem overleven. Sterk en moedig zijn is echter niet hezelfde als gevoellooze ruwheid, zooals wij die op een allesovertreffende wijze bij onze tegenstanders kunnen waarnemen. Tenslotte strijden wij niet alleen om het naakte bestaan, maar ook voor een schooner leven. Wij willen niet dat de troosteloosheid van het collectivisme over de volken zal komen....

Vert. J. C. N.

SS-Leitheft 1944, no. 10, blz. 42.

VROUWENIDEAAL

Er is wel eens gezegd, dat iedere tijd zijn eigen vrouwenideaal opstelt. Daar zit veel waarheid in en indien dit zoo is, dan kan ook die tijd naar zijn vrouwenideaal beoordeeld worden. Wanneer wij ook nog bedenken, dat bij een bepaald vrouwenideaal een mannenideaal behoort, dan is het wel duidelijk, hoezeer de tijdgeest hierin weerspiegeld wordt en zich uitdrukt.

Toch zou het onjuist zijn, dit vrouwenideaal en zijn tegenpool het mannenideaal, alleen maar als uitingen van den tijdgeest te willen zien. Want al is er dan zooiets als een tijdgeest, die soms als een mode om zich heengrijpt, of als een besmettelijke ziekte heele gebieden van onze aarde kan aansteken, toch zijn daar de blijvende verschillen der rassen, waardoor het eene ras anders reageert op dien tijdgeest dan het andere en wellicht hetzelfde verschijnsel voor het eene ras als ziekteverschijnsel moet worden gezien, terwijl het voor het andere slechts een variatie is op een raseigen oorspronkelijk thema.

„Het" vrouwenideaal, geldend voor de heele menschheid, bestaat natuurlijk niet, uiterlijk noch innerlijk. Maar de tijdgeest stelt wel iets dergelijks op: de filmster, met weinig persoonlijkheid, maar met een zekere gladgestreken schoonheid, met veel opmaak en des te minder natuur, met veel uiterlijkheid en nog minder kultuur. Daarnaast komt een meer erotisch type voor, dat pikanter is. Maar — zouden zulke typen voor heel de menschheid gelden? En kunnen wij die als ideale typen opvatten? Daarvoor bepalen zij zich toch te veel tot het uiterlijk alleen, tot den oppervlakkigen prikkel van het oogenblik, zonder eenigen diepgang en tenslotte dus ook zonder eenige beteekenis.

Wanneer een tijd dit type als ideaal opstelt, is hij voos en zonder kultuur. Geen wonder, dat het van Amerika uitging en geen wonder ook, dat het bij ons ingang vond en nog vindt, want wij bevinden ons nog steeds in een chaotischen toestand wat onze kultuur betreft.

Maar wij spreken van een „wende". Wij gelooven, dat wij ook op dit gebied weer omhoog zullen streven, dat wij weer kultuur zullen scheppen, weer idealen zullen verwezenlijken en wij gelooven, dat die idealen in onszelf geboren worden, dat zij voortkomen uit ons eigen gemoed en dat zij in den kern de onveranderde idealen van ons ras zijn. Zeer zeker geldt dit van het vrouwenideaal. Wij zien, hoe dit ideaal in bepaalde gebieden bij alle variaties, toch steeds om een bepaald punt zich beweegt.

In den Germaanschen Volksverhuizingstijd draagt het Germaansche vrouwenideaal sterk de trekken van dien heroïschen tijd. Het is dan vaak een tragisch noodlot dat zich voltrekt, waarbij volken te gronde gaan en edele geslachten hun onvermijdelijken ondergang tegemoet zien. Merkwaardig! In dien tijd worden de groote ideaalfiguren niet als overwinnaars geschilderd, maar als mannen en vrouwen, die groot zijn in hun ondergang, in den ondergang van hun geslacht, of zelfs hun volk. Er is reeds eerder op deze „liefde tot het tragische" gewezen — o.a. door H. S. Chamberlain — en wij vinden het bij alle Indogermaansche kulturen terug. Er zijn dan mannen, maar ook evengoed vrouwen, die bewust den onvermijdelijken weg gaan. Bekend is de

figuur van Gudrun, die Sigurd, dien zij met heel haar wezen liefhad, verloor, die haar broeders verloor en van haar kinderen er nog drie over had. En deze drie zendt zij uit om bloedwraak te nemen, met de zekerheid, dat zij niet zullen terugkeeren uit de hal van den Gotenkoning. Toch spoort zij hen aan, al weet zij, dat het den ondergang van haar geslacht beteekent:

Uw vorstelijk geslacht
is deerlijk geslonken,
gij zijt de eenigen,
mij overgebleven.
Ben eenzaam geworden
Als de esp in 't woud,
van broeders beroofd
als een boom van takken,
vreugde ontberend
als het bosch zijn loof,
als de woudverwoester
komt op warmen dag.[1])

Maar zij wijkt niet voor het Noodlot, zij „werkt" het zelf, zij is een der ideaalfiguren uit dezen tijd en als mannelijke figuren staan daar twee harer zoons, waarvan hetzelfde lied de volgende prachtige strophe bevat, die weer zoo heel anders van klank is, hortend en stootend het einde beschrijvend:

Wij streden dapper,
staan op Gotenlijken,
ongebroken, schoon uitgeput,
als arenden op een boom.
Heldenroem wonnen wij,
sterven wij heden of morgen —
niemand ziet den avond
na der Nornen woord.
Toen viel Sorli
tegen den gevel.
en Hamdir zeeg
aan het zaaleind.

Wij kunnen in dezen tijd den duisteren klank van deze dichtkunst wellicht beter verstaan dan de vorige eeuw; het spreekt onmiddellijker tot ons, ook al staan de motieven, die deze menschen doen handelen, ons menschen der twintigste eeuw ver. Ook willen wij niet over het hoofd zien, dat deze groote figuren geen alledaagsche verschijningen zijn. Toch vinden wij in het leven van den Germaanschen boer, zooals wij dat op IJsland aantreffen, dikwijls als het ware in het klein terug, wat in de heldendichtkunst haast bovenmenschelijke vormen heeft aangenomen.

En laten wij nu een sprong doen door den tijd en een ander vrouwenideaal oproepen: het „Gretchen"-ideaal. Hoe ziet het er uit? Heeft „Gretchen" deel aan de daden der mannen? Staat zij als groote per-

---

1) De woudverwoester is het vuur. Uit het lied van Hamdir in de Edda. Vertaling Jan de Vries.

soonlijkheid, gelijkwaardig naast den man, zooals een Gudrun? Kan zij stammoeder worden van een groot geslacht, zooals Aud, bijgenaamd de Diepzinnige?[1] Is het toeval dat haar naam een verkleiningsuitgang heeft? Neen, het is geen toeval, want Gretchen staat niet groot naast een anderen grooten, maar klein en hulpeloos ziet ze naar hem op en wordt, wanneer ze niet meer in de wereld van den man past, opzij geschoven. Ontroerend kan haar figuur werken, schoon kan ze zijn, maar nooit groot, geen „mensch van groote beslissingen" zooals de IJslander het zei. Waren er dan soms in den Sagatijd op IJsland geen Gretchen? Natuurlijk, maar kleine menschen werden niet tot „ideaalfiguren". Wat de germaansche man begeerenswaard vond, dat was niet een „vrouwtje" maar een „vrouw".

Wel lezen wij allerlei raadgevingen in de zoogenaamde Spreukenwijsheid van de Edda omtrent vrouwen van heel ander formaat. Zoo b.v. het volgende:

Geen man zal vertrouwen op
meisjeswoorden
Noch op vrouwengepraat;
op een wentelend wiel
Werd haar hart gemaakt,
list in haar borst gelegd.

Gretchen heeft zeker een ander hart en er is geen list in haar borst gelegd. Zij is óók een Germaansche vrouw, maar wij beginnen er ons over te verwonderen, dat zij eens een vrouwenideaal kon zijn. Wat doen wij in dezen tijd met „een lief vrouwtje"? Zullen onze kinderen, onze jongens zoo goed als onze dochters, niet een ander type tot moeder moeten hebben. Ik geloof, dat wij het zonder meer aanvoelen, dat ons ideaal weer in de richting van dat andere verschuift, van de vrouw, die sterk is, die deel heeft aan al het gebeuren van onzen tijd en die toch volkomen moederlijk en zacht kàn zijn, waar dat noodig is. En dit is veelvuldig noodig, òòk in onzen harden tijd!

Doch dat kan „Gretchen", het zachte en lieve vrouwtje niet; het is bij haar slechts zachtheid en geduld, teerheid van hart, echter zonder kracht, volheid van gemoed, maar zonder moed.

„Gretchen" is geen joodsche figuur, allerminst! Maar is zij — als ideaal! — niet ontstaan onder den invloed van een geloof, dat zijnerzijds sterk onder joodschen invloed stond?

Van huis uit ziet het christendom de vrouw als een menschelijk wezen van den tweeden rang en het huwelijk als een noodzakelijk kwaad. Wanneer wij zeggen „van huis uit", dan willen wij daarmee zeggen, zooals het zich in de eerste eeuwen ontwikkelde.

Reeds Paulus zegt (1. Kor. 7 : 1): „Het is den mensch beter, dat hij geen vrouw beroere". Mensch staat hier voor man! — en op de tweede synode van Mâçon (585), verdedigde een bisschop de stelling, dat de vrouw geen mensch is. Origenes, een der grootste christelijke geleerden der tweede eeuw, kastreerde zichzelf. En zijn leermeester, Klemens van Alexandrië, stelde de kuischheid boven den echtelijken staat.

---

[1] Een korte beschrijving van haar leven is te vinden in: De verhouding van man en vrouw in den nieuwen tijd door J. C. Nachenius, uitg. Storm, blz. 25.

hoewel hij als eerste het huwelijk voor heilig verklaarde. Dit is in de groote lijn nog de opvatting der kerk. Oorspronkelijk bemoeide de kerk zich weinig met het trouwen. Zij zegende alleen in („bruidmis"), nadat het huwelijk voltrokken was. De huwelijksafkondiging in de kerk („de drie roepen") werd reeds door Karel de Frankenkoning geëischt en door de tweede Lateraansynode tot kerkelijke wet verheven. In de 14 eeuw ontstond dan een soort kerkelijk huwelijk, doordat in de plaats van den wereldlijken huwelijksvoogd de priester trad, of treden kon. Dan werd het huwelijk onmiddellijk vóór de kerkedeuren tot stand gebracht. De verlegging van deze voltrekking binnen het kerkgebouw en het invoegen ervan in de „bruidsmis", geschiedde eerst in de 16 eeuw. Bij ons leeft de oude vorm van het inzegenen van het reeds voltrokken huwelijk nog voort, al wordt het dan zonder dit inzegenen ook niet door de kerk erkend.

Zoo duurde het dan eeuwen, eer de kerk deze gewijde handeling binnen haar muren bracht. Van de sacramenten wordt het sacrament van het huwelijk het laatst genoemd.

Deze houding van het christendom tegenover het huwelijk is terug te brengen op de voorstelling, dat de geslachtsgemeenschap tot de vleeschelijke lusten behoort en aan het geestelijk leven in den weg staat, er van aftrekt en in den grond zondig is. Bron van al dit kwaad is de vrouw, die daarom wel „poort der hel" is genoemd. Voor den Germaanschen mensch is daarentegen het huwelijk heilig **in zichzelf** en is het Moederlijke een kant van het diepste wezen der dingen.

De Hervorming, die een Germaansch protest beteekende, herzag dan ook de voorstelling, alsof het beter zou zijn ongehuwd te blijven. Maar zij bleef ook in deze halverwege steken: zij behield de patriarchale huwelijksvorm, waarbij de man de autoriteit is, de vrouw de ondergeschikte, volgzame, gehoorzame mindere helft. Wij spraken daarover in SS-Vormingsbladen 1944, No. 12, blz. 383—385 en willen dat hier nu niet herhalen, maar er alleen op wijzen, dat het ongermaansch is. Hieruit ontstond het Gretchenideaal.

De voorstelling, als zou de vrouw in den heidensch-germaanschen tijd ook een ondergeschikte rol hebben gespeeld, is nog algemeen verspreid. Dit wordt in de hand gewerkt door uitdrukkingen als „bruidkoop", als zou de bruid „gekocht" worden en dus het „bezit" van den man zijn. Hoe ging dat dan in zijn werk?

In de IJslandsche saga's en oude rechtsboeken vinden wij hier meer over. Zoo lezen wij in de Saga van den wijzen Njal, dat een man met een huwelijksaanzoek bij den vader van het meisje komt, dat hij tot vrouw wil hebben. Dat was de gewoonte[1]). Wordt dit aanzoek dan niet afgewezen, dan wordt over de voorwaarden onderhandeld, waarna de verloving kan plaats vinden. Zoo lezen wij dan in deze saga, dat de vader van dit meisje antwoordt: „Daarover heb ik nagedacht. Zij moet zestig honderden ontvangen, daarenboven een derde deel van je hofstede en wanneer jullie kinderen zult krijgen, zoo zullen jullie half om half bezitten." De vrijer gaat daar dan op in en is dus bereid, zijn vrouw bij de geboorte van kinderen de helft van zijn roerende en onroerende goederen te geven. Zulk een hoog bedrag is weliswaar uitzondering, het kan ook een derde of een tiende zijn, maar het doel

---

1) Zie de beide stukjes onderaan blz. 429 en 440 van dit nummer.

blijft hetzelfde, namelijk om de vrouw zelfstandig te maken en niet afhankelijk van den man in financiëele dingen. Komt het dan tot echtscheiding, buiten de schuld van de vrouw, dan heeft zij recht op dit bezit, alsook op wat zij van haar ouders in het huwelijk meekreeg. Volgens Westgotisch, Langobardisch en Salefrankisch recht, bleef dit bezit ook het eigendom der weduwe en kwam dit niet aan haar vader, was dus allesbehalve een „koopsom". Wel wordt deze „koopsom" bij de verloving aan den vader uitbetaald, maar bij het sluiten van het huwelijk wordt zij overgegeven aan de bruid. Maakt de vrouw zich echter schuldig aan echtbreuk, dan vervalt alles aan den man (wet van Koning Erik in het Seelandsche recht).

Oostersch-semitisch is de vrouw als **bezit** van den man. In het eerste boek van het Oude Testament heet het: „Met smart zult gij kinderen baren, den man zult gij dienen en hij zal heerschappij over U hebben." Iets daarvan zit ook in het Gretchenideaal en in zooverre is het ongermaansch. Laten wij echter vooral niet denken, dat het eens algemeene geldigheid heeft bezeten, al was het nog zoo kenmerkend voor bepaalde kringen en tijden. Daarnaast leefde steeds een ander ideaal en de vrouwenfiguren van beteekenis vinden wij door heel onze Germaansche geschiedenis heen.

Toch is het wat anders, wanneer wij dit ideaal nu weer op den voorgrond stellen, wanneer wij het als het hoogste gaan zien, wanneer wij onze jonge vrouwen in dezen geest opvoeden en dezen kant van haar wezen zooveel als mogelijk tot ontplooiing brengen. Het leven zal daarnaast veelvormig blijven, maar het ideaal zal „richten".

Wanneer wij zoo sterk den nadruk leggen op de gelijkwaardigheid der vrouw als persoonlijkheid, dan zeggen wij daarmee vanzelfsprekend iets principieel anders, dan wanneer van gelijkheid gesproken wordt. Gelijkwaardig wil zeggen: van gelijke waarde, niettegenstaande alle verschillen. En deze verschillen zijn juist bij den Noordrasmensch groot.

Is er echter wel een ander ras, dat het vrouwelijke zoo sterk als tegenpool beleefd heeft en tegelijkertijd de beide polen van mannelijk en vrouwelijk zóózeer in evenwicht hield, dat wij noch van een patriarchale, noch van een matriarchale verhouding kunnen spreken? In plaats van vaderrechtelijk of moederrechtelijk zou hier van ouderrechtelijk gesproken moeten worden, zooals wij dan ook in No. 12 van den vorigen Jaargang deden (blz. 384). Hierin onderscheidt zich ons ras wel van alle andere rassen en hierin vindt ook de verhouding van het mannelijke en het vrouwelijke — dus ook van man en vrouw in het huwelijk — voor ons haar hoogste uitdrukking en volmaking.

Is er een ander ras, dat, zooals het onze, van „das ewig Weibliche" spreken kan? De Germaan ten tijde van Tacitus kende het (zie blz. 49) en wij, tweeduizend jaar later, wij kennen het nog, alle vreemde invloeden ten spijt. Zouden wij het niet meer kennen, zouden wij het niet meer in onze eigen vrouwen beleven kunnen, zou onze liefde vervlakken tot een zuiver erotische aangelegenheid, dan zou ook een der grondslagen onzer kultuur kapot zijn. Ja, wij kunnen zonder de minste overdrijving zeggen, dan zou **de** grondslag onzer kultuur vernietigd zijn, dan zou de tweepoligheid van ons menschzijn verbroken zijn.

J. C. NACHENIUS.

DE wil van den man gaat uit naar beheersching en doordringing der Natuur. Hem kan zij tot het tegenover-hem-staande worden, waaraan hij gebonden is, maar dat hij overmeesteren wil. Zijn wil staat *tegenover* haar binding.

DE vrouw staat anders tot deze Natuur: met heel haar wezen is zij *in* haar ingevoegd. Haar gebondenheid kan meer *verbondenheid* zijn; haar moederlijkheid is de Natuur zelve, want het eeuwig vrouwelijke is de moederschoot aller dingen.

SAMEN vormen zij den Germaanschen mensch: uit beide ontspruit zijn kunst, beide voeden zijn wetenschap, uit beide groeit zijn denken, zijn religie. Uit binding en uit verbondhenheid, uit het willen en het onbewuste zich geven, tegengesteld, vol spanning en toch innig verbonden, vormt zich de scheppingskracht, waaruit Germaansche kultuur steeds vernieuwd zal worden.

GODFRIED VAN NOORD.

VERBORGEN KRACHT

Mannen strijden voor het aangezicht van hun volk. Sterven zij, dan sterven zij en zijn daarmee onsterfelijk. Overwinnen zij, dan leggen de goden de lauwerkrans van de zege om hun slapen.

De roem en dapperheid der Germaansche strijders heeft alle grenzen van ons voorstellingsvermogen overschreden. Wij lazen wel in de geschiedenis van roemruchtige heldendaden, van doodsverachting, van volhouden op verloren post, zooals de laatste Gotenkoningen Totila en Teja, maar hadden wij gedacht, dat deze dingen ook nu nog mogelijk waren? Hadden wij het voor mogelijk gehouden, dat niet één enkele, maar dat tallooze namen op de landkaart voor altijd verbonden zouden zijn met in letterlijken zin onovertroffen heldhaftigheid, trouw en zelfopoffering?

Uit den heroïschen ondergang dezer velen stijgt een nieuw zinnebeeld, een nieuwe mythos omhoog, ten voorbeeld aan komende geslachten. Kinderen en kindskinderen zullen in diepen eerbied de mannen gedenken, die vielen en opgenomen werden in den kring der onsterfelijken van hun volk.

Anders de vrouwen. Zij lijden in het verborgene. Haar dapperheid wordt in de stilte bewezen. Zij winnen hun onsterfelijkheid niet zooals de mannen op het slachtveld. En toch schenkt de oorlog ook hen roem. Ook zij staan tegenover den dood, direct bij de meedogenlooze bombardementen, maar ook in den dood van duizenden jonge soldaten. Is ook daar niet moed van noode? Verlangt ook dit niet waardigheid en houding, zelfbewustzijn en trotsch? En dit niet in mindere mate dan de zelfoverwinning en wilskracht, die ook de dapperste soldaat noodig heeft.

Zoo gezien komt het ons voor, dat de oorlog voor de vrouwen harder is. Zooals de krijg van den man verlangt dat hij bereid is zijn leven te geven, verlangt hij van de vrouw, zoo noodig, afstand te doen van de vervulling van haar leven.

Zeker is er verschil in dapperheid bij soldaten. Ieder kent het uur, dat hij alle goede voornemens dreigt te vergeten, om maar dat stukje leven over een dreigend gevaar heen te brengen. Maar op den duur groeit de doodsverachting bij den ouden strijder; het vredige leven ligt al zoo ver terug, dat het niet zoo moeilijk valt, het geheel te vergeten. De vijand vóór zich, de wet in zich, de kameraden rondom, zoo springt de enkeling over zijn eigen schaduw, laat hij het menschelijke achter zich en wordt tot held.

Is de vrouw aan een soortgelijk rythme van dwang en gebod onderworpen, aan een soortgelijke voortdurende zelfcontrôle om haar moed te bewijzen? Verzoekingen, die heimelijker en onmerkbaarder verschijnen, beproeven haar vaak genoeg. Zal zij zichzelf en haar houding vergeten? Millioenen vreemde arbeiders, honderdduizenden soldaten met Urlaub, die het levensgenot van een snel vervlogen uur najagen, mannen die ver van hun woonplaats in vreemde omgeving zijn ingezet — die allen beroeren de heilige gebieden van huwelijk en familie. Talrijke jonge vrouwen zijn vervuld van de angst, dat het leven aan hen voorbij zou kunnen gaan bij het verlies van zoovele

jonge mannen. Komt het leven dan in haar nabijheid, dan zouden zij zich willen vastklampen aan die enkele gelegenheid en hun waardigheid verliezen. En daarmee vergeten zij dan te wikken en te wegen, verliezen zij het fijne gevoel van onderscheid tusschen oppervlakkig spel of zedelijke ernst van een echte verbintenis, geven zij hun innerlijke waarde prijs.

Des te grooter, komt het ons voor, is de dapperheid van al die vrouwen, die zich en de zede behoeden. Wij willen er ons niet met de oppervlakkige redeneering van afmaken dat dit nu eenmaal een oorlogsverschijnsel is. Dan zouden wij onrecht doen aan al die moedige vrouwen, die door hun houding hun eer bewaren. Zooals wij soldaten in den dagelijkschen strijd bewijzen, dat geen tegenstander onze meerdere is in houding en moed, zoo willen wij ook die vrouwen als draagsters van onzen aard aanzien, die de vrouwelijke moed en zelftucht bezitten en niet die, welke in allerlei betrekkingen een naam hebben gekregen, die ons ras onwaardig is.

Voorbeeld voor komende geslachten zullen de helden aan het front en die vrouwen zijn, die niet door gebrek aan houding en zelfrespect van zich laten spreken, maar die door innerlijke grootheid en houding pas „ebenbürtig" kunnen worden geacht aan de besten onzer frontsoldaten. Het eischt geen geringere moed en het zijn smallere schouders, die het leed moeten dragen. Hoe velen denken, dat zij hun smart van zich kunnen afschudden, door zichzelf te vergeten.

De vrouw levert geen veldslagen, maar toch strijdt zij, haar taak is het behouden. Want de soldaat brengt de overwinning, maar de vrouw houdt haar vast. De man offert zijn leven, maar in de moeder staat het weer op.

Slechts een volk, wiens vrouwen hoedsters der zede zijn, kan er op rekenen, een moeizaam gewonnen zege niet lichtzinnig te verdoen.

Het trotsche meisje eert den gevallen held het best, want alleen zoo draagt zij in zich de belofte, eens moeder van gezonde kinderen te worden en de wonden van het volk weder te heelen, de opengevallen plaatsen weer aan te vullen.

Wij stellen hiermee geen nieuwe wet op, wij herinneren slechts aan oude, eeuwige wetten. Waar ook een ondoorgrondelijk noodlot als een storm over de volken ging, hoezeer ook het aangezicht der wereld zich veranderde, steeds begeleidde Eros [1]) opgang en neergang der volkeren. Hoevele namen van veldslagen, veldheeren en staatslieden de geschiedenis ons ook overleverde, wij kunnen aan de hand daarvan het opkomen en vergaan der volkeren niet aflezen — steeds bleef als laatste, uiteindelijke beslissing, de vrouw.

Want haar zedelijke kracht bepaalde den gang der veldslagen van tevoren, of beperkte de overwinningen tot een voorbijgaande zege.

---

[1]) Eros is in de Grieksche mythologie de verpersoonlijking van de liefde. Deze God is geen speelsch Cupido'tje voor de Grieken geweest; dat zien wij wel aan de hierna aangehaalde regels van Sappho (omstreeks —600) waar hij een grootsche en machtige natuurkracht is. Van zijn naam is het woord erotiek afgeleid, dat echter de beteekenis van een onzuivere, onechte liefde heeft verkregen, een beteekenis, die de schrijver echter als het ware verpersoonlijkt in het woord Sexus.

Overal in de wereldgeschiedenis, waar Eros zijn scheppingskracht bewijst en de moed van de vrouw in den oorlog gelijkwaardig blijft aan die van den man, daar voert de weg der volkeren omhoog.

Overal echter waar Sexus triumpheert, en zedeloosheid de heilige plaatsen der liefde ontwijdt, daar gaan de volken ten afgrond.

Perikles, de Grieksche staatsman heeft de vrouwen eens „den slaap van den staat" genoemd. Op het eerste gezicht een eigenaardig beeld. Hij wilde er mee aanduiden, dat de vrouwen de eeuwig verjongende en verkwikkende kracht der volksgemeenschap zijn, wier wezen en houding de ordening en de zede van de samenleving bepalen.

Wel kunnen wij zeggen, dat dit niet voor alle volken en rassen geldt, maar des te zekerder weten wij, dat dit de wet is voor alle volken van ons ras, of het nu de oude Grieken waren of de oude Germanen, dan wel wij zelven. Niets heeft deze zedelijke wet, die onder de hoede der vrouwen staat, met burgerlijke benepenheid uit te staan. Hier willen wij een wonderschoon woord van de Grieksche dichteres Sappho aanhalen, getuigend van de scheppingsmacht der liefde in 's menschen leven: „Eros voer als een stormwind van de bergen neer in de eiken, sloeg mijn zinnen". Tot dezen Eros zal zich steeds de jeugd van een volk bekennen en wij zijn niet bevreesd voor sterke hartstochten

Maar deze Eros, die als een stormwind gaat, heeft niets uit te staan met lichtzinnige genoegens en vervlakte zinnelijkheid.

Uit een artikel van
GÜNTHER KAUFMANN.

Vrij vertaald met enkele
toevoegingen door J. C. N.

Het oudgermaansche huwelijk was een verbintenis van sibben, meer nog dan van twee menschen; de enkeling op zichzelf was immers niets, alleen als deel van de sibbe kon de mensch leven. Daarmee houdt het verband, dat de vrijer den vader om zijn dochter vraagt en de jonge vrouw het dan veelal aan haar vader (of een voogd) overlaat te beslissen, wat het sibbebelang van haar verwacht.

Toch kennen wij ook de liefde, die dit doorbreekt. Het oudste ons bekende voorbeeld is dat van Arminius, de Cheruskervorst, die Thusnelna, hoewel reeds met een ander verloofd, ontvoert; en zij gaat gewillig mee, want zij hebben elkaar lief.

Oude rechtsvormen — bij Langobarden, Westgoten, Boergondiers, Saksen — gedoogden dezen vorm van „roof", wanneer het meisje willig meeging. Ook in de Edda, in het zoogenaamde oude lied van Helgi komt dit voor:

Toen vond Sigrun
den blijden vorst,
zij greep de hand
van Helgi vast,
kustte en begroette
behelmden koning —
hij voelde liefde
voor de vrouw.

Men heeft verloofd
mij en Hodbrodd —
een anderen held
wilde ik hebben;
nu vrees ik, vorst,
mijn vaders toorn,
wijl ik zijn wensch
zoo weinig volgde.

TACITUS OVER DE GERMAANSCHE VROUW.

Het leek ons goed in dit nummer de stukken uit de Germania, die over de vrouw handelen, hier eens bij elkaar weer te geven, omdat dit toch zeer belangrijke documenten zijn, die ons doen beseffen, hoe zeer wij op het gebied van het geslachtsleven verziekt en gedegenereerd zijn. Weliswaar zal een kultuur, die reeds vergaand versteedschd is (ook ten platte lande), altijd ongunstig afsteken tegenover een nog volkomen landelijke kultuur. Maar zeker is ook het woord van Hauer waar, wanneer hij zegt:

EEN NOORDRAS VOLK EERT ZIJN VROUWEN,
OF GAAT TE GRONDE.

De geschiedenis der Noordrasvolken heeft het bewezen. Wij willen hier immers geen nieuw bewijs aan toevoegen? Daarom moeten wij ernst met deze dingen maken.

Tacitus' klein, maar inhoudrijk geschrift over de Germanen, werd in het jaar 98 geschreven en heet „Germania". Het werd geschreven, toen de Germanen den Romeinen veel zorg baarden en het Imperium de limes — dat is de versterkte grenswal — bouwde, die van den midden-Rijn en de Main naar de boven-Donau liep en waarop de eerste golven van de Germaansche volksverhuizing zouden breken. In deze bewogen tijden verscheen de Germania. De voorname en invloedrijke Romein blijkt achting te hebben voor dezen tegenstander en bovendien goed te zijn ingelicht.

Wij vinden er ook enkele opmerkingen over de Germaansche vrouw en willen die hier in de volgorde der hoofdstukken aanhalen.

In hoofdstuk 7 heet het:

„Met hun wonden gaan zij tot hun moeders en vrouwen. En deze schuwen niet de slagen te tellen en te onderzoeken; lafenis en goede woorden brengen zij den strijdenden".

Dit korte bericht vullen de IJslandsche saga's mooi aan. Wij lezen in menige saga, hoe de vrouwen met groote kundigheid wonden verbinden en heelen, hoe er vrouwen zijn, wier kunde op dit gebied in verren omtrek bekend is. Wij hebben ook het schoone woord uit een hymne, in het stuk over het wekken der Walkure, waar deze aan de goden vraagt om „handen met heelende kracht".

De roodekruiszuster is geen uitvinding van den laatsten tijd!

In hoofdstuk 8 gaat Tacitus verder:

„De overlevering bericht dat slagorden, die reeds wankelden en wijken wilden, door de vrouwen weer werden hersteld, door dringend smeken en het voorhouden der borsten en het wijzen op de komende gevangenschap, welke de Germanen voor hun vrouwen ondragelijker achten dan voor zichzelf. Dat gaat zóó ver, dat zij sterker gebonden worden, wanneer onder de gijzelaars ook voorname jonkvrouwen geëischt worden.

Zij gelooven ook, dat in de vrouwen een zekere heiligheid en de

gave van het voorgevoel woont. Daarom verachten zij hun woord niet en slaan hun raadgevingen niet in den wind.
Wij hebben het immers ten tijde van den vereeuwigden Vespasianus beleefd, dat een Veleda langen tijd door velen als een goddelijk wezen werd beschouwd. Ook in vroegere tijden werden een Albruna en meerdere anderen vereerd, maar zonder onderdanige vleierijen en niet alsof zij godinnen zouden zijn."

Wij weten uit de geschiedenis en uit de sagen en mythen, dat vrouwen ook zelf meegestreden hebben op het slagveld. Vooral in het uiterste gevaar, wanneer Germanen op trek een wagenburcht hadden opgesteld, hebben vrouwen meegestreden, zooals ook eeuwen later de vrouwen der Boeren in Zuid-Afrika mee hebben gestreden in de wagenburchten tegen de kaffers.

In den oorlog tegen de Markomannen vonden de Romeinen vrouwen onder de gesneuvelden en in de Gotenoorlogen zijn vrouwen gevangen genomen in de wapenrusting van een man.

In de mythen zijn de Walkuren de speermaagden, de strijdende vrouwenfiguren van bovenmenschelijke gestalte en ook de huwelijksgift wijst er op. hoe nauw de vrouw verbonden was met strijd en oorlog.

Hoe hoog in achting de vrouw in de Germaansche samenleving stond, wordt ondubbelzinnig door het tweede gedeelte van de bovenstaande tekst bewezen. De vertaling is niet gemakkelijk. Er is sprake van iets dat in het Duitsch met „Ahnungsvermögen" vertaald kan worden. Waar voorgevoelens bewuster worden en tot de gave van het vooruitzien opstijgen, daar zijn dit naar Germaansche opvatting heilige krachten, die in de vrouw werken en die veelal sterker in háár werken dan in den man, die verstandelijker is, die meer bevangen is in het dadenleven, die met zijn wil beheerscht, terwijl de vrouw meer uit het onbewuste, instinctmatige gevoelsleven gevoed wordt en daardoor ontvankelijker is voor de ingevingen uit de wereld „aan gene zijde der zinnen" (Sörensen).

Wij kennen deze gave nog als „het tweede gezicht" en zeker hebben groote sterke persoonlijkheden als de door Tacitus genoemde Veleda der Noordwestelijke Germanen deze gave bezeten.

Toen de Romeinsche veldheer Drusus in het jaar —9 de Elbe wilde oversteken, stond aan den anderen oever een vrouw „van meer dan menschelijke grootte"; zij voorspelde hem zijn einde. Op den terugmarsch viel zijn paard en Drusus von den dood.

Bij alle echte Germanen bestond en bestaat een groote eerbied voor het vrouwelijke. Waar dit ontbreekt, kunnen wij zonder meer er zeker van zijn, dat vreemd bloed meespreekt, of dat verwording en verzieking van den Germaanschen geest in het spel zijn.

De ons omringende kulturen kennen dit niet. Noch de Romaansche, noch de Slavische wereld ziet in de vrouw wat de Germaan er in ziet, om te zwijgen van de Semietische wereld, waar de vrouw niet eens als volwaardig mensch wordt beschouwd.

In het bijzonder moeten wij nog even de aandacht vestigen op het slot van de woorden van Tacitus. Deze zieneressen en vereerde vrouwen werden zooals hij nadrukkelijk verzekert, niet als godinnen beschouwd. Dat is niet onzen aard. Maar wel als wezens waar de goddelijke krachten sterker in werkten dan in andere menschen.

Van de kleeding der Germaansche vrouw in zijn tijd zegt Tacitus in hoofdstuk 17:

„De vrouwen hebben dezelfde kleeding als de mannen, alleen dat zij vaak nog een linnen omslag dragen, welke zij met roode versiering verlevendigen; zij laten het kleed van boven niet in mouwen uitloopen. De armen zijn bloot, ook het bovenste deel der borst is onbekleed".

Deze kleeding, die dus zoo weinig van die der mannen verschilt, is anders dan bijvoorbeeld de kleeding van den Bronstijd. Wij moeten bedenken, dat ook toen de kleeding steeds aan veranderingen onderhevig was en dat het eind van den Bronstijd, die een warmer klimaat had, acht eeuwen vroeger is, dan de tijd die Tacitus beschrijft.

Hoofdstuk 18 handelt over huwelijksgebruiken en is zeer leerzaam. Tacitus gaat namelijk aldus verder:

„Toch neemt men het daar zeer ernstig met de huwelijken en geen zede hunner zedelijke gewoonten en gebruiken zou men méér willen loven. Want onder alle vreemde volken, zijn zij welhaast de eenigen, die zich tevreden stellen met één vrouw, uitgezonderd slechts enkele weinigen die niet uit zinnelijke lust, doch wegens hun voorname plaats, meer dan één vrouw hebben en meermaals om een huwelijk worden aangezocht.

De bruidschat wordt niet door de vrouw aan den man gebracht, maar door den man aan de vrouw. Daarbij zijn ouders en verwanten tegenwoordig en beoordeelen de gaven welke niet zijn uitgezocht voor het genoegen der vrouw en niet voor de opsmuk der jonge vrouw neen, het zijn runderen, een opgetoomd paard, een schild met speer en zwaard. Daarop wordt de vrouw aan den man overgegeven; en ook zij brengt harerzijds den man eenige wapenen. Zij houden dit voor den allersterksten band, het is de geheimnisvolle wijding, voor de goddelijke machten, die geluk in den echt brengen.

Opdat de vrouw niet denke dat zij buiten de dingen zou staan, die mannelijke moed vereischen en buiten de wisselvalligheden van den krijg, wordt zij alreeds bij het begin van haar huwelijk door deze plechtige symbolen vermaand, dat zij arbeidskameraad zal zijn; in vrede en oorlog zal zij hetzelfde te verdragen en te wagen hebben als de man. Dit beteekenen de runderen in één juk gebonden, het tot den strijd opgetuigde paard, dit ook beteekent het geschenk van wapenen. Zóó moet zij leven, zóó ook in den dood gaan. Wat zij ontvangt, moet zij ook gaaf en in eere aan haar kinderen doorgeven. Haar schoondochters zullen het ontvangen en het zal door hen weer aan de kleinkinderen worden doorgegeven".

Het beeld van de in het juk gespannen ossen, zal aan Tacitus vermoedelijk niet geheel vreemd zijn geweest. Het was namelijk een oud Romeinsch gebruik, dat de bruid bij haar intrede in het huis van den bruidegom woorden sprak, die vertaald kunnen worden met: „waar gij den ploeg trekt, trek ik hem mede". De Romeinen zijn oorspronkelijk dan ook uit stammen ontstaan, die ten Noorden van de Alpen woonden en in het bijzonder veel verwantschap met de Germanen vertoonden.

Het beeld van de arbeidskameraad krijgt juist in onzen tijd weer nieuw leven, het verdragen van den nood in den krijg beleven honderdduizenden, ook al kregen zij geen „manende symbolen" bij hun huwelijk. Wij in de SS hebben echter reeds de gewoonte, bij de opname van de bruid in onze sibbegemeenschap, steeds daarop te wijzen.

Tenslotte spreekt Tacitus in hoofdstuk 19 nog uitvoerig over de goede huwelijkszeden:

„Zoo leven zij dan in tucht en kuischheid, niet misleid door wulpsche voorstellingen, of prikkelende feestmalen. Geheime briefwisseling kennen de mannen zoo min als de vrouwen. Niettegenstaande de talrijke bevolking is echtbreuk zeer zeldzaam. De straf daarvoor volgt onmiddellijk en wordt aan den echtgenoot overgelaten. In tegenwoordigheid van de verwanten, jaagt de man de echtbreekster met kortgesneden haar en naakt uit het huis en drijft haar met zweepslagen door het heele dorp. Want voor het prijsgeven van de kuischheid bestaat geen toegevendheid. Niettegenstaande schoonheid, jeugd en rijkdom kan zulk een vrouw geen man meer vinden.
Niemand lacht daar namelijk over ondeugd; misleiden en zich laten misleiden noemt men daar niet de „tijdgeest". Beter zijn tot nu toe voorwaar die staten er aan toe, waarin slechts maagden huwen en de hoop en de echtbelofte der vrouw eens en voor altijd is afgesloten. Zoo krijgen zij één echtgenoot, zooals zij slechts één lichaam en één leven hebben.
Daarbuiten moeten zij geen verlangen hebben naar een anderen man, geen verdergaande lusten, zij zullen om zoo te zeggen niet den man, maar het huwelijk liefhebben. Het beperken van het aantal kinderen of een nageborene dooden, wordt als een schanddaad beschouwd en goede zeden vermogen daar meer, dan goede wetten elders".

Ook al heeft Tacitus niet alles even goed begrepen, toch is zijn beeld in hoofdzaak juist. Het Germaansche huwelijk werd geheiligd door symbolen van strijd en arbeid. **Trouw** was het kenmerk, zooals bij alle Indogermaansche volken. Van wijding door een priester is **nergens** sprake, want gewijd is de Germaansche echt door eigen handelingen, de geschenken en het gezamenlijk omgaan rond den haard.

Tacitus stelt hier de zuiverheid van den Germaanschen echt uit de eerste eeuw tegenover de verdorven zeden in Rome. Ook wij kennen die dingen maar al te goed. De Germaansche volken zijn ver afgeweken van hun eigenaard en zijn op denzelfden weg, waarlangs het machtige Rome eens zijn ondergang tegemoet ging. Want „een Noordras volk eert zijn vrouwen of het gaat te gronde'.

De enkelvoudige echt was de algemeene zede, maar geen starre wet. Koningen hadden meer dan één vrouw en de man wiens vrouw onvruchtbaar was, kon bij een ander nakomelingschap verwekken, zonder tegen de zede te verstooten.

Wellicht zal de lezer het nog al vanzelfsprekend vinden, dat er geen geheime briefwisseling werd gevoerd. Wij kunnen er echter aan toevoegen, dat het een kleine duizend jaar later op IJsland nog verboden was, liefdesgedichten te vervaardigen, daar de betreffende vrouw daardoor in opspraak zou kunnen komen.

Van den huwelijksleeftijd spreekt Tacitus nog in hoofdstuk 20:

„Eerst laat leert de jongeling de liefde kennen; zijn jeugdige kracht is derhalve onverbruikt. Ook met het uithuwelijken der jonge dochters maakt men geen haast. Zij vertoonen dezelfde jeugdige frischheid en eender slanken bouw".

De Noordrasmensch is laat rijp, in tegenstelling met Oostersche volken. Geslachtsgemeenschap op jeugdigen leeftijd is niet naar zijn aard. Een anderhalve eeuw vroeger had Caesar reeds hetzelfde geschreven: „Van jeugd af aan zoeken zij inspanning en harden zij zich. Zij die het langste kuisch zijn gebleven, oogsten bij de hunnen de hoogste lof: zij zijn van meening, dat dit de lichaamsgrootte bevordert en dat de kracht en de peezen er door gesterkt worden. Zij beschouwen het voor bijzonder onteerend, vóór het einde van het twintigste jaar met een vrouw omgang te hebben gehad".

Wij zien hier, hoe eenvoudig, gezond en natuurlijk het geslachtsleven der Germanen is geweest in den tijd, toen christendom en versteedsching hun zeden nog niet hadden aangetast. Wij zullen de kracht moeten hebben, eens weer tot gezonde verhoudingen terug te keeren, wanneer de opbouw van een Germaansche samenleving ter hand zal worden genomen.

J. C. N.

Het Germaansche huwelijk was in den Sagatijd in de eerste plaats een verbintenis tusschen sibben, waarbij allerlei overwegingen, die met liefde niets hadden uit te staan, dikwijls den doorslag gaven. Het harde leven stelde aan de sibben ook harde eischen om staande te blijven.

Zoo huwt Thorgils op ouderen leeftijd een jonge vrouw, Helga. „Het scheen haar, dat de man weliswaar grootmoedig was, maar toch tamelijk oud" en zoo blijft zij koel tegenover hem. Op een dag dat hij op het land is, gaat zij met een knecht terug naar haar vader. „Vele nachten" daarna komt Thorgils, als allen aan den maaltijd zitten, neemt haar bij de hand en voert haar naar zijn huis terug. Niemand verzet zich. En dan komt een aardige, zoo gewoon natuurlijke oplossing. Hij dwingt haar tot niets, maar, zooals verteld wordt, zaten Thorgils en Helga op een dag buiten, toen een hen tegen den haan tokte en de haan op haar toeging en haar trad, tot ze uitgeput was. Thorgils zeide: „Zie je, Helga, hoe haan en hen samenleven?" Helga vroeg: „Wat bedoel je daarmee?" Thorgils antwoordde: „De verhouding van anderen zou ook zoo kunnen zijn". — Van toen af leefden zij goed samen. Zij kregen een zoon, Grim Glömund genaamd....."

Versteedschte lezers mogen dit grof noemen, in werkelijkheid spreekt hier een ongedwongen natuurlijkheid uit, en bovenal een respect voor de vrouw, die uit vrijen wil zijn liefde zou moeten beantwoorden, die hij tot niets wilde dwingen, wellicht ook beseffend, dat alleen zòò het huwelijk gelukkig zou kunnen worden. Hoe anders is dit alles, dan de Oostersche verhoudingen!

J. C. N.

HEL, DE OMHULLENDE, DE BERGENDE MOEDERSCHOOT

Bij de volken der oudheid, die onder den invloed van het Noordras ontstonden — de zoogenaamde Indogermaansche volken — had in hun bloetijd het Moederlijke een hooge en heilige beteekenis. Niet zwoel en zinnelijk, zooals bij kulturen in de Semietische ruimte, maar veeleer frisch natuurlijk en verheven.

Verheven vooral, omdat het Moederlijke de schoot des levens is, niet alleen bij den mensch, bij dier en plant, maar ook in de groote cosmische Orde.

En daar, in deze groote ordening van het wordende leven, dat de schepping is, daar kon dit moederlijke element ook de bergende schoot worden, waar het leven in terugkeert in den dood. Daar werd het tot de omhullende, bergende, beschuttende, tot Hel, waar de dooden inkeeren.

Niets heeft dit te maken met het oord van verschrikking en kwelling uit de Semietische wereld, want deze naam beteekent letterlijk de bescherming of de beschermende; het komt van den indogermaanschen vorm, die bergen en omhullen beteekent en heeft dus niets van verschrikking, maar veeleer een beteekenis van geborgen zijn.

„De milde Moeder Aarde neemt den mensch in den dood weer tot zich en omhult beschermend zijn onvernietigbaar leven, zooals het in Rigveda heet: „Welf U omhoog, Aarde, druk hem niet. Wees hem een goede woning, een goede toevlucht. Omhul hem, o Aarde, zooals een moeder haren zoon met haar kleed omhult". Uit deze diepten stijgen dan de levenskrachten weder omhoog tot de aardelingen . . . " (Hauer).

Deze voorstelling, die van de Arische Indiërs zoo duidelijk is overgeleverd, vinden wij ook bij de Germanen, maar minder duidelijk, want later kwamen andere voorstellingen en schoven over het oudere wijsdom heen: Walhal. Toen verduisterde Hel.

Maar de lichte Balder gaat nog niet naar Walhal, doch naar Hel, waar de hal reeds voor hem en zijn gevolg is ingericht. En ook Siegfried gaat niet naar Walhal, zooals men eigenlijk zou verwachten, maar ook in zijn mythe leeft nog iets van de oudere voorstelling, want hij gaat naar Hel en de Walkure Brynhild rijdt den dooden Siegfried na, om zich daar met hem te vereenigen.

En lezen wij niet van ijslandsche boeren, hoe zij bijgezet werden in den heiligen heuvel, hoe zij plachten te „bidden" op den sibbeheuvel, waar hun voorvaderen ook in de hal woonden, in der aarde schoot?

Zegt ons dit alles nog iets? Zeker niet in dezen vorm. Wij kunnen ons onze gestorvenen niet meer denken in een woning onder de aarde. Het zou ook nauwelijks schoon zijn, deze voorstelling! De heilige berg, met daarin een eerwaardige hal en de groote vuren die er in de lengte in een verdieping in den bodem in brandden, de zware eikenhouten hoogzetel voor den huisheer, dat alles is als beeld zeer schoon. Met onze woningen is dit echter stijlloos — en ook zonder dat: ons weten laat zich met deze voorstelling niet meer vereenigen, zoomin als wij de hemel en hel der middeleeuwsch-christelijke voorstelling meer kunnen aanvaarden.

Zoo is dan dit oude nog wel eerbiedwaardig schoon als beeld, maar nimmer meer beleefde werkelijkheid, zooals het dat eens is geweest. Zooals ook Walhal dat eens was.

Waarom spreken wij er dan van, wat gaat het ons dan nog aan? Het beeld van de groote cosmische Orde, waar het leven zich uit ontplooit en weer in terugkeert, dat leeft ook in ons, dat is ook voor ons beleefde werkelijkheid en dat, wat onze voorvaderen zich voorstelden, kwam uit ditzelfde oerbeleven voort. Want het is een oerbeleven, zoo oud als ons ras zelf. Alleen de opeenvolgende tijden hebben het verschillend uitgedrukt en uitgebeeld en deze uitbeeldingen zullen blijven veranderen, maar het oerbeleven blijft. Het is er mee als met de grondslagen en vormen, waar wij in het vorig nummer van spraken [1]).

Het is ook uit dit beleven, dat Sörensen spreekt, als hij zegt: „Dood noemen zij U, maar het Leven zijt gij in de veelvuldigheid zijner eindelooze gedaantewisselingen". Ligt daar niet tenslotte dezelfde wereldbeschouwing aan ten grondslag als die, welke in Hel de „het leven omhullende groote oMeder" (Hauer) zag en daarom dit woord vormde? Leeft ook niet bij ons de voorstelling van den dood, waar het leven uit ontspringt, zijn ook niet voor ons geboorte en dood phasen in het groote steeds voortgolvende levensproces? En is hierin ook niet voor ons dat moederlijke element, het bergende, waarin ook wij ons nog geborgen voelen?

Wij spreken nog van „den schoot der aarde". Het is beeldspraak, oeroude beeldspraak zelfs en het is mooi te weten, dat het zoo oud is.

De duistere hel van den Germaanschen Wikingtijd, de wreede hel van het middeleeuwsche christendom, zij bestaan voor ons niet meer, maar die andere, oudere, die leeft nog. Wel niet verpersoonlijkt tot godin, die phase der ontwikkeling in het leven der religie zijn wij voorbij. Maar zoo min wij aan den dood als persoon gelooven en toch spreken van „Vriend Hein", zoo spreken wij nog van „Moeder Aarde" en haar moederlijk omhullenden bergenden en barenden schoot. Wij gelooven niet letterlijk aan Vriend Hein, niet letterlijk aan Moeder Aarde, maar de dood en het moederlijke element behooren ook voor ons tot het groote levens- en wordingsproces van de wereldorde, waar wij een deel van zijn, waar wij in werken en waarin wij ons evenzoo geborgen kunnen voelen, als eens onze voorvaderen in Hel, de omhullende groote moederschoot.

De achtergrond van het leven zal ons nooit ontraadseld worden, maar: „Het in de peillooze diepten der ziel zoo geheimzinnig sluimerende weten zegt, dat er geen einde bestaat. Einde is slechts de smalle grenslijn onzer zinnen....", zegt Sörensen. Dat is oeroud wijsdom, dat ook nu nog levende werkelijkheid voor ons is.

Vanwaar hebben wij dit beeld van den bergenden en barenden schoot? Het is niet anders dan de moederschoot onzer eigen vrouwen, overgebracht op het groote cosmische levensproces en de grootheid daarvan straalt terug op het moederschap onzer vrouwen, dat ook ons daarom heilig zal zijn, zoolang ons wezen zuiver is. [2])

J. C. NACHENIUS

---

[1]) SS-Vormingsbladen 1944 no. 12 blz. 381.

[2]) De gegevens zijn genomen uit Urkunden und Gestalten, uitgegeven door J. W. Hauer, blz. 71, 109.

KONINGIN LOUISE VAN PRUISEN

echtgenoote van Koning Frederik Willem III van Pruisen, nevens den zwakken vorst door haar brandende vaderlandsliefde de ziel van de Pruisische en Duitsche zelfbevrijding van het juk van Napoleon, het meest verheven voorbeeld, hoe de zedelijke kracht van een Duitsche vrouw een volk in zijn diepste vernedering den weg tot zijn herrijzenis deed vinden.

„Zij bezat in de hoogste mate de gave om te bezielen, te bemoedigen, aan te zetten en weer tot kalmte te brengen, alleen reeds door haar tegenwoordigheid, zelfs op gevaarvolle oogenblikken. Zij merkte alle talenten op, zij bezat de kunst, zelfs die te ontdekken, die het minst zich zelf op den voorgrond plaatsten" (Wilhelm von Humboldt over Koningin Louise).

„Zoo was het huwelijk van den koning en de koningin: hij ernstig, zij vriendelijk; hij kortaf, zij verklarend; hij vol zorgen, zij opvroolijkend; hij verdiept, zij deelnemend; hij prozaïsch, zij poëtisch; hij practisch, zij idealistisch; hij satyrisch, zij schertsend; hij voorzichtig, zij onbevangen; hij prikkelbaar, zij kalmeerend; hij onderzoekend, zij aanvoelend; hij zwaar neerdrukkend, zij opluchtend; hij eenvoudig, zij beminnelijk; hij geheel man, zij geheel vrouw, vol lieftalligheid en liefde, — beiden één hart en één ziel; in rijke verscheidenheid en geschakeerdheid de gelukkige eenheid; een huwelijk in stille waardigheid en gelukkige eendracht, het eerste en beste in het geheele vaderland" (Hofpredikant Friedrich Eylert over het huwelijk van Frederik Willem III en Louise).

DE LIEFDE VAN EEN MOEDER.

Nadenkend omvat de vrouw een boek, waarvan de omslag brandplekken vertoont en waarvan de randen verkoold zijn. Zij bladert in de door het vuur krom getrokken bladen, die met gele en bruine strepen geteekend zijn. Herinnering wordt wakker en zij denkt aan den morgen, waarop zij het boek in de puinhoopen van haar vernielde huis vond, als de laatste van vele kostbare getuigenissen van liefde en toewijding, welke nog uit het puin te voorschijn stak. Ja, zij herinnert het zich duidelijk: zij heeft het gedachtenloos opgenomen, zooals men een voorwerp opneemt, dat temidden van zooveel vernieling nog vorm heeft en met de handen kan worden omvat.

Het is winter geworden en buiten, voor de vensters van de kleine noodwoning, begint de avond de geluidlooze straat te omhullen. Steeds nog houdt de vrouw het boek in de hand, reeds lang heeft zij opgehouden er in te bladeren en te lezen. Waarom ook, zij kent ieder woord en iederen zin; het is het boek van haar kinderjaren, van haar jeugd en haar rijpende geluk. Thans is een verterend vuur daarover heen gegaan en iedere herinnering wordt zwaarder en snijdender bij het zien en het voelen van de wonden, welke dezen ouden lieven deelgenoot van haar leven geslagen zijn, in dien herfstnacht vol verschrikking, toen de vijandelijke bommenwerpers zich op de stad stortten.

Nu is de smart niet meer zoo doodend en de vertwijfelde klachten zijn verstomd; wellicht verzonken in de geheimste schuilhoek van haar hart, om eens weder los te barsten; wellicht stiller geworden, omdat te veel lijden het hart heeft bestormd; wellicht in bittere trots tot zwijgen gebracht, omdat de medelijdende nieuwsgierigheid haar tegenstond. Zij heeft niet geweend, toen met haar huis het geluk en bezit van jaren, welke daarin een woonplaats hadden gevonden, uitbrandden. Waarom zou zij geschreid hebben, terwijl toch haar huis reeds levenloos en stom was geworden en het lachen en het geluid der voetstappen van haar geliefden man voor immer er uit verdwenen waren. Enkele weken voor de vernietiging van haar huis was het bericht gekomen, dat haar man, na vier jaren van rusteloos marcheeren over alle slagvelden van Europa, aan het Westfront was gevallen.

Twee jaar tevoren was, bijna met dezelfde woorden, hetzelfde bericht over haar oudsten zoon gekomen. Toen was haar leven slechts langzaam uit de verdooving wakker geworden. Nog leefde haar man, die nu dubbel door haar zorg werd gekoesterd en waaraan zij thans des te meer dacht, nog leefden haar beide jongste kinderen. Langzaam was de brandende smart tot een stille treurnis geworden. In haar kleinen kring had zij den zin van het offer doordacht en had begrepen dat dit offer het leven, dat haar was overgelaten, nog grooter waarde verleende. Zoo was de vrede, die zij had gevonden, niet licht en vroolijk geweest, maar het vertrouwen, dat de bron is van den levenswil, was weer in haar teruggekeerd.

Het tweede bericht, dat ook haar man gevallen was, had haar geheel verdoofd en zoo kwam het, dat zij onbewogen haar brandende

huis ineen zag storten. Zij had nauwelijks aan haar beide kinderen gedacht. Slechts een vluchtige gedachte, dat deze nu geen ouderlijk huis meer hadden, kwam in haar op. Maar de oorlog was immers hun tehuis geworden. Zij stonden niet meer in die innige verhouding tot de voorbijgegane dingen en wie de brug, die naar hun wereld leidde, wilde betreden moest niet te veel herinneringen met zich meedragen, herinneringen aan den tijd, toen het leven nog de vervulling van mooie droomen en wenschen in zich sloot.

Waartoe dient de oorlog, als zij het leven vernietigd inplaats van het te beschermen? Wat heeft men aan groote woorden, dat een mooiere en betere wereld er uit zal voortkomen, wanneer het mooiste en beste, het doorleefde en geliefde wordt weggeblazen als kaf door den wind? Welk hart kan nog groote gedachten koesteren, wanneer het vertreden wordt? Kan het Gods bedoeling zijn dat iets heilig is, alleen omdat het den mensch en zijn werk vernietigd? Is deze God gen slechte God en heeft het Lot, dat de menschelijke krachten tot ontplooiïng brengt, alleen om ze te vernietigen, nog redelijken zin?

Was er nog wel een antwoord op deze vertwijfelde vraag aan het leven mogelijk? En als dit antwoord er was, zou het dan niet een poging zijn van den onverzadigbaren oorlog om iederen twijfel reeds in den kiem te smoren?

Zoo had de vrouw zich afgevraagd, toen de asch van haar brandende huis haar handen en haar voorhoofd bedekte en zij ineen zag storten, wat de vervulling van haar leven was. Zij had geen antwoord gevonden en het scheen haar toe als liet de bitterheid van haar vraag geen antwoord toe.

Hoeveel vrouwen waken en wachten in de schemering, dacht de vrouw, die nog steeds het halfverbrande boek in de hand hield. Hoevelen hebben van het leven afstand gedaan, terwijl hun harten nog slechts worden gedreven door een doffen wil om te leven? Ofwel, het kortstondige genot van de huivering in de armen van een vreemden man doet hen voor enkele oogenblikken den dag vergeten, die dan weer tot hen komt met het bewustzijn dat hun leven mislukt is. Dikwijls komt de gedachte aan een betere wereld, waarin een groote en edele rechtvaardigheid waakt over het lot van den enkeling in hun gebroken geest op, maar de onmeedoogenlooze wetten van den oorlog eischen onderwerping aan het onvermijdelijke.

Waartoe dient de oorlog en aan wien belooft en schenkt hij de vervulling van de wenschen, die aan zijn afloop worden vastgeknoopt? Wie niet door den oorlog wordt vernietigd staat aan het einde toch met leege handen en heeft slechts het leven gered, dat door het lijden is gekroond en zoo is verzwakt, dat de kracht van het hart, welke is overgebleven, niet kan worden verkwist aan nieuwe droomen.

De gedachte aan haar zonen, die reeds nu, voordat zij de volheid van het leven hadden leeren kennen, in den maalstroom van den oorlog werden meegesleurd, beangstigde haar plotseling. Als uit een nevel zag zij hun gelaat te voorschijn komen. In hun oogen was mannelijke ernst, welke zich reeds dikwijls had moeten verzetten tegen den angst voor den dood.

Zij had de eerste klanken uit den mond van haar kinderen opgevangen, stamelende woorden door een lach begeleid, en zij hoorde deze klanken

thans opnieuw, vervormd tot een schreeuw, waarmede de wil om te leven de krachteloosheid verbreekt. Een stroom van smartelijk geluk doortrilde haar lichaam. Moesten haar jongens alleen blijven staan in hun liefde en hun haat, juist nu, nu zij vaak met stokkenden adem om hun leven vochten, gedreven door de gedachte aan een groote, weldadige vrede?

De vrouw sidderde toen zij dacht aan de vervreemding, welke er gekomen was tusschen haar en haar beide jongens. Terwijl er gestreden en geleden werd stond zij met leege handen. En toch zagen oudere en jongere mannen verlangend uit naar een woord of een troostende glimlach, welke hen de zekerheid zouden geven, dat zij niet tevergeefs hun wilskracht inzetten tegen een wereld van twijfel en wantrouwen.

Voor de oogen der vrouw bloeide het verleden op in zijn veelvuldigheid van schenken en ontvangen. Zij zag zichzelve gekoesterd door de liefde van haar man. Zij dacht aan de geboorte van haar oudsten jongen, waarvan de pijn vergeten was, zoodra zij voor het eerst dit jonge leven in haar armen sloot. Zij dacht er aan, hoe millioenen moeders steeds hadden geleden om aan de wereld nieuw leven te schenken en dat zij de smarten der geboorte allen vergeten hadden, zoodra zij het jonge leven in hun armen sloten.

Zij dacht aan de uren, dagen en jaren van het langzame opgroeien harer kinderen, de eerste woorden, de eerste gedachten — zij droegen de volheid dezer wereld weer terug in de harten der moeders, en deze putten daaruit om wederom te schenken en te geven.

Er waren moeilijke jaren gekomen — zij waren beide Duitschers en hun kinderen waren geboren in een tijd van groote drukkende ellende. Zij hadden tegen dezen nood een dam opgeworpen, die zij gebouwd hadden met de kracht hunner handen en van hun hart. Niet steeds was deze dam sterk genoeg geweest, maar een vreugdevol vertrouwen had hen heengeholpen over angsten en zorgen. Zij hadden ook in armoede, die niet de hunne was, maar een duitsche armoede, hun trots bewaard, want zij beschouwden dit alles slechts als een beproeving van hun krachten. Zoo waren zij den nieuwen tijd binnengeschreden; de eerste voetstap op vasten bodem, de eerste vrije ademtocht had de noodjaren uit hun bewustzijn weggevaagd, en het leven scheen nu nog begeerenswaardiger als voorheen.

Zij hadden het nieuwe leven niet zóó kunnen liefhebben en zouden niet zóó bereid zijn geweest om het tot het uiterste te verdedigen, indien de innerlijke wet er van ook niet de hunne geweest was! Het nieuwe groeide langzaam en in strijd. Hoe kon het ook anders, daar een oude wereld te gronde was gegaan en een nieuwe moest worden opgebouwd, die leven en vrijheid, hun eigen leven en vrijheid waarborgde. Zij hingen aan het nieuwe met hun geheele hart en toen de oorlog uitbrak, was er voor den tegenstander geen mogelijkheid om hen met zijn twijfel te benaderen. Leven en vaderland waren tot een éénheid geworden en wie het ééne aanviel, tastte ook het andere aan, wie het ééne wilde vernietigen, vergreep zich ook aan de eeuwige ondeelbaarheid van het andere.

Wat had zij in den oorlog ondervonden, dacht de vrouw in dit uur, waarin haar deze vraag werd gesteld als moeder en als vrouw, door wier liefde de wereld bestaat? Indien zij had liefgehad in tijden, toen

het geven nog gemakkelijk was, dan mocht zij nu niet zwak worden, nu de bittere nood over haar leven ging. Hoe zou zij dat kunnen verantwoorden tegenover hen, die in diepe eenzaamheid zichzelf ten offer boden, haar jongens, al de zonen der vele moeders, met smarten en offers geboren. De twijfel, welke in haar opkwam had haar sterkere gevoelens verslapt, maar de eenheid van leven en liefde zou te gronde gaan, indien zij aan deze verslapping toegaf.

Neen, de oorlog was niet alleen bestemd om levens te vernietigen. Het dierbare leven, dat hij had vernietigd, had recht op dubbele liefde en dubbele trouw; wie nu terugweek, ontkende den zin van het sterven der gevalenen en scheidde zich voor eeuwig van hen af. Zij allen hadden niet willen sterven, zij allen hadden het leven liefgehad en zouden graag het stralende gelaat er van weer hebben teruggezien. Maar zij konden daarom ook eischen dat de achtergeblevenen niet zwak werden en toelieten dat hun offers zinloos werden, zij konden eischen, dat de levenden naast hen bleven staan en met hun daden stelling namen tegen alles wat zwak wilde worden. Dan zou alles, wat voor eeuwig verloren scheen, uit Gods eigen handen worden terug ontvangen, niet als geschenk, maar als eigen, veroverd bezit. Leven, vaderland, vrijheid, de edele gedachten in de harten van haar kinderen.

Zonder liefde, die haar geluk met offers verovert verdort het leven, dacht de vrouw en voor het eerst na lange, wanhopige weken kwam er vrede in haar.

Haar liefde had eens een zuiverder beeld van het leven gekend, vrij van de eeuwige angst voor ondergang, vrij van de angst voor het verder leven zonder doel.

Dit beeld was niet verloren gegaan, daarvan ging de kracht uit, die iederen dag met nieuwe hoop en nieuwe plannen had vervuld. Thans voor de stille gezichten harer dooden, bleef haar nog slechts één mogelijkheid.

De vrouw legde het boek, dat zij nog steeds in de hand hield, voorzichtig neer. Zij stak het licht aan en ging aan de tafel zitten, waarop een brief lag, waaraan zij reeds begonnen was. Met vasten hand schreef zij:

Mijn lieve jongens:

Ik schrijf jullie beiden denzelfden brief, want wij vormen tesamen een eenheid, wij en onze beide lieve dooden. Wat zou mij daarom er toe kunnen brengen om verschillende brieven te schrijven. Er is thans maar één gedachte, welke het leven beheerscht: Vrede te vinden. Ik moet toegeven, dat ik dikwijls het lot heb vervolekt, dat ons heeft gescheiden. Daarmede heb ik ook den oorlog vervloekt, maar ik wist niet, dat ik daarmede een scheiding bracht tusschen ons, dat ik daardoor geen deel meer had aan den moed en de dapperheid waarmede mijn jongens in den slag zijn gegaan, om der vrede wille. Ik meende dat het liefde was, toen ik voor ons allen de vrede wenschte, die ik eens heb gekend en toen ik begreep, dat dit slechts vrede voor mijzelf kon zijn en dat deze voor jullie de onrust van een doelloos en onvrij leven zou beteekenen, ben ik voor het eerst in mijn leven mijn eigen weg gegaan. Maar in mijn hart heb ik nooit daaraan geloof den ik heb ingezien, dat het slechts mijn eigen wenschen waren, die ik najoeg. Zoo kan ik dus nu weer heelemaal de moeder van mijn jongens zijn.

Wat ik heb doorgemaakt, hebben millioenen vrouwen en moeders moeten dragen en zij hebben, moediger dan ik, de diepere beteekenis der liefde begrepen. Ik ben schuldig geweest voor God en de wereld, dat ik aan mijn eigen zekerheid heb gedacht, niet aan die kleine, uiterlijke bestaanszekerheid van eten en kleeding, doch aan de zekerheid, die voortkomt uit het weten, dat datgene, wat ons leven waarde geeft, behouden zal blijven. Ik heb moeten denken aan het uur van jullie geboorte en aan het eerste afscheidnemen. Moge God mij mijn zelfzucht vergeven, die mij deed denken, dat de heerlijke en gelukkige jaren, die er tusschen lagen, eeuwig konden duren en die mij deed vergeten, dat geboorte en dood bij elkander behooren. Dit wil ik nu uitspreken, nu de dood zoo dicht bij ons staat, dat ik in het leven van mijn kinderen ben herboren en dat ik met hen ben één geworden, alsof er nooit eenige bitterheid of twijfel tusschen ons was geweest. Zoo kan ik toch nog dit ééne doen, dat wij deel blijven hebben aan elkander, dat ik leef en sterf zooals mijn jongens leven en sterven, en dat zij voelen zullen, dat hun lijden mijn lijden en hun geluk mijn ware vrede is.

Moeder.

Vertaling E. O.

Vrij naar
„Von der Liebe der Mütter"
Das schwarze Korps 21/12 '44

De betrekkingen tusschen de geslachten is van oudsher een maatstaf voor opgang en neergang, onsterfelijkheid of verval der kulturen geweest.

In Amerika bestaan in het algemeen werkelijk slechts die betrekkingen tusschen man en vrouw, die niet aan de persoonlijkheid gebonden zijn. Weliswaar doet de Amerikaan wanhopige pogingen, zoo iets als liefde in de uitgebluschte krater zijns harten te ontsteken. Maar het eenige wat daarbij te voorschijn komt, is op zijn best een kleinzielige sentimentaliteit.

Op een zuiver biologisch-sexueelen grondslag kan echter nooit een scheppingskrachtige, vruchtbare kultuur, een wereld met innerlijke waarden opgebouwd worden, die rekening houdt met de bestemming van den mensch en de beteekenis van de persoonlijkheid.

Germanische Reihe 1943/blz. 188.

Eerst wanneer de Germaansche vrouw haar plaats gekregen zal hebben in het Germaansche Rijk, eerst dan zal het bestand hebben.

G. v. N.

ADOLF HITLER
OVER DE TAAK VAN MAN EN VROUW

Wanneer men zegt, dat de wereld van den man de staat is, dat de wereld van den man zijn strijd is, de inzetbereidheid voor de gemeenschap, zou men misschien kunnen zeggen, dat de wereld van de vrouw een kleinere is. Want haar wereld is haar man, haar gezin, haar kinderen en haar huis. Maar waar zou de grootere wereld zijn, wanneer niemand de zorg voor de kleine wereld op zich wilde nemen? Hoe zou de grootere wereld kunnen bestaan, wanneer er niemand was, die de zorgen der kleinere wereld tot zijn levensinhoud zou maken?

Neen: De groote wereld is op deze kleine wereld gegrondvest.

Deze groote wereld kan niet bestaan, als de kleine wereld niet vast en sterk is. De Voorzienigheid heeft aan de vrouw de zorgen om deze haar meest eigen wereld toegewezen en uit deze wereld van de vrouw kan zich pas de wereld van den man vormen en opbouwen.

Deze twee werelden staan daarom nooit tegenover elkaar. Zij vullen elkaar wederkeerig aan, zij behooren tesamen, zooals man en vrouw tesamen behooren.

Wij voelen het niet als juist, wanneer de vrouw in de wereld van den man, in zijn hoofdgebied binnendringt, maar wij voelen het als natuurlijk, als beide werelden gescheiden blijven. In de eene wereld behoort de kracht van het gemoed, de kracht van de ziel! Tot de andere behoort de kracht van het zien, de kracht der hardheid, der besluiten, en de inzetbereidheid! In het eene geval vereischt deze kracht van de vrouw de bereidheid tot het inzetten van haar leven om deze belangrijke cel, het gezin in stand te houden en te vermeerderen, en in het andere geval vereischt zij van den man de bereidwilligheid om het leven te beveiligen.

Wat de man aan offers brengt in den levenskamp van zijn volk, brengt de vrouw aan offers in den strijd om het instandhouden van dit volk in de afzonderlijke cellen. Wat de man aan heldenmoed inzet op het slagveld, zet de vrouw in in eeuwig-geduldige overgave, in eeuwig-geduldig lijden en verdragen. Ieder kind, dat zij ter wereld brengt, is een veldslag, dien zij zegerijk doorstaat voor het zijn of niet-zijn van haar volk. En beiden, man en vrouw, moeten elkaar daarom ook wederkeerig waardeeren en hoogachten, wanneer zij zien, dat elk van beiden de opgave volbrengt, die natuur en Voorzienigheid hem hebben toegewezen.

Zoo zal deze scheiding der beide opgaven noodzakelijkerwijs de wederzijdsche hoogachting met zich meebrengen. Wij hebben daarom de vrouw in den strijd der volksche gemeenschap ingebouwd, zoo als de natuur en de Voorzienigheid het bepaald hebben. Zoodoende is onze vrouwenbeweging voor ons niet iets, dat den strijd tegen den man als program in zijn vaandel schrijft, doch iets, dat op zijn program den gemeenschappelijken strijd mèt den man zet. Want juist dáárdoor hebben wij de nieuwe nationaalsocialistische volksgemeenschap zoo sterk kunnen grondvesten, dat wij in millioenen vrouwen de trouwste en fanatieke medestrijdsters wonnen, strijdsters voor

het gemeenschappelijke leven in den dienst van de gemeenschappelijke instandhouding van het leven, strijdsters, die daarbij den blik niet op rechten richten, die een joodsch intellectualisme voorspiegelt, maar op plichten, die de natuur ons beiden, man en vrouw, op de schouders legt.

Hadden vroeger de liberale intellectualistische vrouwenbewegingen in hun program vele, vele punten, die in den zoogenaamden „geest" hun uitgangspunt hadden, zoo behelst het program van onze nationaalsocialistische vrouwenbeweging daarentegen slechts een enkel punt, en dat punt is: het kind, dat kleine wezen, dat worden moet en gedijen moet, en dat eigenlijk alleen de zin is van den heelen levensstrijd. Want.... waarvoor dient de heele menschelijke strijd dan anders? Waarvoor de zorg en het leed? Alleen maar voor een idee? Alleen voor een theorie? Neen! Daarvoor zou het zich niet loonen, door dit aardsche jammerdal heen te gaan. Het eenige, wat ons dit alles doet doorstaan en overwinnen, is de blik van het heden op de toekomst, van ons zelf op dat, wat achter ons opwast. Dringt deze eenvoudigste en lapidairste doelstelling van de natuur tot ons door, dan vindt voor ons de arbeid der beide geslachten vanzelf zijn logische en juiste ordening, niet meer in onderlingen strijd, maar in den gemeenschappelijken kamp om het werkelijke leven.

(Op den Rijkspartijdag in Neurenberg voor de N.S. Frauenschaft op 8 Sept. 1934.)

BISMARCK.

II. SOLDATENVROUW.

Wanneer wij ons de figuur van Bismarck voorstellen, dan staat hij ons veelal voor den geest als de „ijzeren kanselier", als de man, die uit „bloed en ijzer" het Duitsche keizerrijk deed ontstaan. De breede kantige schouders en de zware hals dragen een stoeren kop; de gelaatstrekken zijn ernstig en eenigszins afwijzend. De stroefheid ervan wordt door de groote snor nog onderstreept en onder de borstelige wenkbrauwen staan een paar vastberaden oogen, welke getuigen van een onbreekbaren wil. De beenen, gestoken in tot boven de knieën reikende kurassierslaarzen, zijn eenigszins gespreid en dragen vast het zware lichaam. Op het bekende schilderij van Anton von Werner in de „Ruhmeshalle" te Berlijn, dat de uitroeping van het keizerrijk in Versailles voorstelt, wordt hij ons zoo afgebeeld. Temidden van het algemeene enthousiasme, temidden van de bewegelijke figuren der vorsten en generaals staat hij daar als de onverzettelijke krachtmensch, schijnbaar zonder ontroering en koelverstandelijk het uiteindelijk resultaat van zijn nauwkeurig berekende politieke en diplomatieke werkzaamheden beschouwend. Het is alsof alle hem omrin-

gende personen, zelfs de op een verhooging staande Keizer Wilhelm I, slechts spelers van het tweede plan zijn. De aandacht wordt geheel geconcentreerd op hem, den stichter en bouwmeester van het Rijk.

Zooals wij ons Bismarck over het algemeen voorstellen, zoo hebben ook de meeste van zijn tijdgenooten hem gekend. Een hard man, die wist wat hij wilde en die zonder aarzeling op zijn doel afging. Indien hij meende, dat iets zijn plicht was, dan kon niets of niemand hem daar van af brengen. Steeds bereid om de consequenties van zijn daden in vollen omvang te dragen, eischte hij dit ook van anderen. Anderzijds echter behoedde zijn scherp berekenend verstand hem er voor om het onmogelijke te willen. Indien hij zijn doel niet langs directen weg kon bereiken, deinsde hij er niet voor terug om een omweg te bewandelen. Nooit echter verloor hij dan zijn uiteindelijk doel, n.l. het tot stand brengen van de Duitsche éénheid, uit het oog. Vaak konden zijn medestanders den ingewikkelden gang van zijn politieke combinaties niet volgen. Maar al te dikwijls hebben zij hem verraad aan de door hem voorgestane idealen verweten. Bismarck heeft zich niet ontzien om zich gedurende bepaalde perioden met zijn tegenstanders te verbinden of afspraken met hen te maken, doch steeds is later gebleken, dat hij dit slechts gedaan heeft om hen des te zekerder er toe te brengen, om, onbewust en ongewild, mede te werken aan het bereiken van het door hem gestelde doel. Bismarck is in de geschiedenis ingegaan als de personificatie van onverzettelijken wil en door niets te breken kracht.

Hoe geheel anders echter is het beeld, dat wij van hem krijgen, indien wij kennis nemen van de, door zijn zoon Herbert gepubliceerde, brieven aan zijn verloofde en zijn vrouw. Met welk een vreugde en liefde tracht hij haar zijn diepste gevoelens te doen kennen, met welk een zorgvuldigheid kiest hij zijn woorden om haar duidelijk te maken wat er in hem omgaat, welk een liefde en zachtheid komen ons uit al deze brieven van ouderen of jongeren datum tegemoet. Zijn geheele doen en laten, zijn dagelijksche kleine zorgen en vreugden deelt hij haar mede, opdat ook zij daaraan deel zal kunnen hebben en opdat er niets zal zijn, dat zij niet gemeenschappelijk bezitten. Uit deze geheele correspondentie blijkt, hoe het hem een behoefte is, met haar een volkomen geestelijke eenheid te vormen. De taal waarin deze brieven geschreven zijn is zoo rijk en zoo beeldend, de zinswendingen en gedachten zijn zoo verrassend, dat men zeker kan zeggen, dat Bismarck zich in deze correspondentie als dichter openbaart. En vooral in zijn jongere jaren is het geheel doortrokken van een humor, die getuigt van de volkomen harmonische verhouding tusschen den grooten staatsman en zijn vrouw.

Bestaat er dan een tegenstelling tusschen den Bismarck, zooals hij zich in het openbare leven vertoont, en den liefdevollen verloofde en echtgenoot, zooals deze brieven hem doen kennen? Welke is dan de ware Bismarck, de kanselier die met ijzeren wilskracht en stoere hardheid het Duitsche volk tot een politieke eenheid samensmeedt, dan wel de man, die in de saamhoorigheid met zijn vrouw en in de liefde tot zijn gezin zijn hoogste geluk vindt? Deze tegenstelling bestaat niet. Beide zijden tesamen vormen de geheele persoonlijkheid. De groote staatsman is zonder den trouwen echtgenoot en vader niet denkbaar. Juist doordat wij Bismarck in zijn dagelijksche leven hebben leeren kennen en daarin de edele fijnheid van zijn karakter leeren

onderscheiden, komt zijn grootheid als staatsman in een nog helderder licht te staan.

Bismarck was, ondanks den uiterlijken schijn van onverstoorbare rust en stroefheid, een zeer emotioneel karakter. Uit de geschiedenis zijn enkele voorvallen bekend, waaruit de geweldige innerlijke zenuwspanning waarin hij leefde duidelijk wordt. Op kritieke oogenblikken van zijn politieke bestaan, waarin zijn met veel zorg en berekening opgetrokken gebouw dreigde ineen te storten tengevolge van het onbegrip en het begrensde inzicht van zijn medestanders, is hij meermalen in een huilbui uitgebarsten, waarin zijn opgekropte gevoelens zich baan braken. Zoo bijvoorbeeld na den slag van Königgratz, toen de Pruissische koning Wilhelm het verslagen Oostenrijk en de Zuid-Duitsche staten harde vredesvoorwaarden wilde opleggen en er op stond om met zijn zegevierende troepen Weenen binnen te trekken. Bismarck had onmiddellijk begrepen, dat hij daardoor de Oostenrijksch-Hongaarsche monarchie voor zeer langen tijd tot de gezworen vijand van Pruisen zou maken en dat ook de Zuid-Duitsche staten daardoor in de armen van Oostenrijk zouden worden gedreven. Zijn politiek eischte, dat de mogelijkheid van elkaar begrijpen en van een betere verstandhouding open bleef om de stichting van het Rijk onder Pruisische leiding niet voor tientallen van jaren terug te schuiven. Eveneens barstte hij in tranen uit toen, vlak voor het bereiken van het gestelde doel, de geheele opzet dreigde te mislukken tengevolge van een, naar zijn inzicht, dwaas meeningsverschil, of het hoofd van het nieuwe Rijk de titel „Duitsch Keizer" of „Keizer van Duitschland" zou moeten dragen.

Bismarck was zich van de zwaarte van de taak, welke op zijn schouders was gelegd, volkomen bewust. Vaak scheen het hem toe, alsof hij niet de noodige kracht zou hebben om dezen last tot het einde te dragen en of het hem niet zou gelukken, om het werk, dat hij op zich had genomen, te volbrengen. Telkens weer komen deze perioden van twijfel aan zijn roeping, van twijfel aan zichzelf voor. Dan trekt hij zich, vaak gebroken naar lichaam en ziel, in de eenzaamheid terug en daar, in de liefdevolle nabijheid van zijn vrouw, in de innige geslotenheid van zijn eigen gezin en de kring van intieme bekenden, vindt hij zichzelf terug en herwint hij de kracht, die noodig is om zijn bijna bovenmenschelijke taak te volvoeren. In het kleine huisje, dat von Putbus hem op het eiland Rügen ter beschikking had gesteld, en later op zijn eigen landgoed Varzin leefde hij, wanneer hij, door het inspannende en zenuwsloopende leven in Berlijn, zijn krachten niet meer toereikend achtte. In de stilte van de natuur, zich overgevend aan zijn jagershartstocht en rust vindend in het midden der zijnen, hervond hij dan weder de innerlijke rust, welke hem in staat stelde om tegenover de buitenwereld zijn onverschrokken kalmte en doorzettingsvermogen te doen blijken. Zoo schrijft hij in Juli 1867 uitVarzin: „Als ik ontbeten en de krant gelezen heb, trek ik met mijn jachtlaarzen aan door de bosschen, bestijg bergen en waad door moerassen, leer aardijkskunde en ontwerp jonge aanplantingen. Er zijn hier zeer dikke beuken, ook rijzige en korte, gedrongen stammen, woestenijen, aanplantingen, beken, vennen, heidevelden, heidebrem, reeën, boschhoenders, ondoordringbaar beuken- en eikenhakhout en andere dingen, waar ik plezier in heb, als ik het trio van duif, reiger en kiekendief beluister".

In zijn gezin en de kring zijner vrienden, in zijn bosschen en op zijn heidevelden, voelt Bismarck zich volmaakt gelukkig en telkens komt in hem weer het verlangen op om het politieke leven vaarwel te zeggen en in de vertrouwde sfeer van zijn eigen omgeving zijn verdere leven te slijten. In zijn werk „Bismarck sticht het Duitsche Rijk" beschrijft Beumelburg hoe hij in 1860 zich tot herstel van zijn gezondheid op een Oost-Pruisisch landgoed heeft teruggetrokken. „Johanna (zijn vrouw) verzorgt hem met groote toewijding, de kinderen zijn om hem heen en zijn vrienden zijn ontroerend bezorgd om hem.... Johhana is er voor om „alles op te geven", regelrecht na zijn genezing naar Schönhausen te reizen en zich om niets meer te bekommeren dan om ons zelf, onze kinderen, onze ouders en onze werkelijke vrienden, dat zou mijn grootste vreuge zijn!" Eigenaardig hoe men langs geheel verschillende wegen tot hetzelfde doel kan komen. Maar nu op het moment, dat Johanna hem dwepend voorhoudt, wat hem te wachten staat, begint hij er voor te huiveren. Kan hij dan ooit weer terug? Kan iemand die van de kelk des strijds geproefd heeft, dien kelk neerzetten en den inhoud op de grond gieten".

Dit is het telkens weer in het leven van Bismarck terugkeerende motief. Wanneer zijn door den strijd uitgeputte lichaam en zijn tot den dood vermoeide geest in de gezondheidsbron van zijn gezin wederom de oude spankracht hebben herkregen en een vredig en gelukkig leven voor hem schijnt weggelegd, dan komt telkens weer de oude strijdlust boven. Dan klinkt tot hem in zijn eenzaamheid weer de roep van het Lot, dat hem tot andere dingen heeft verkoren. Het leven van den „ijzeren kanselier" is niet los te maken van het leven van den mensch Bismarck. Het eerste is zonder het tweede ondenkbaar. In de verhouding tot zijn vrouw en tot zijn gezinsleven zijn de voornaamste bronnen te vinden van de kracht, welke hem in staat heeft gesteld om zijn historische taak te vervullen. En daarin ligt de tragiek van het leven van Johanna von Bismarck, dat zij door haar liefde en toewijding haar man telkens weer de mogelijkheid gaf om zijn roeping te volgen, waardoor haar leven steeds weer werd verstoord en haar dierbaarste wensch om slechts als een gelukkige echtgenoote aan de zijde van haar man te leven, nimmer in vervulling is gegaan. Dit is de tragiek doch tevens de schoonheid van haar leven, dat zij in den diepsten zin van het woord „Soldatenvrouw" heeft moeten en kunnen zijn.

E. OTTO.

Patriae unanimis consumor.

REVOLUTIE EN ZELFTUCHT

Wij zijn in de SS tegen alle dogmatiek en verstarring van de levende ontwikkeling in doode formules. Veel wat als zoogenaamde traditie tot koude vormen is verkild, wordt in onze tijdwende radicaal opgeruimd. In onze wereld hechten wij minder waarde aan het gewordene, dan wel aan het voortdurend wordende. De klassieke Helleensche wereld sprak dit beginsel vanuit haar Noordras-wezen uit in de korte formuleering van het „panta rhei": alles vloeit, d.w.z. alles is voortdurend in wording. Zoodra aan vormen, begrippen en ideeën niets meer veranderd mag worden, zijn zij ten doode gedoemd.

Hier ligt ook een der diepste wezensverschillen tusschen onze wereld en de Semietische. De analytische geest van den jood bijvoorbeeld, gaat in de verwerkelijking van zijn structuur naar buiten zoover, dat hij eerst voldaan is, wanneer het ontlede volkomen vastgelegd is in „wetten" en juridisch zuivere formuleering. Daaraan heeft hij houvast; nu kan voor elk speciaal geval de daarbij passende „wet" ter hand genomen worden. Ook de Latijnsch-Romaansche kultuur is sterk van dit beginsel doordrongen. Wij herkennen het o.a. in het principe, dat in de politiek der laatste decennia de Franschen deed roepen om „veiligheid" door in verdragen vastgelegde bondgenootschappen, gericht tegen dat land, dat door zijn Germaansche wezen voor de Franschen niets anders kon zijn dan de eeuwige onruststoker in Europa, waarvan men alles verwachten kon. Vandaar het systeem van politieke Maginot-linies door het geheele Europa van vóór 1939. Dat dit geheele stelsel door de explosie der Duitsche dynamiek in korten tijd werd opgeruimd, is in dezen tijd van de herrijzing van het Germanendom geen wonder.

De lezer vraagt zich misschien af, wat deze uitweiding over de politiek te maken heeft in een nummer, gewijd aan de verhouding van man en vrouw. Het gaat hier echter om het grondbeginsel, den bodem van onze wereldbeschouwing. Het gaat om de principiëele vraag: hoe staan wij — ook waar het de verhouding van man en vrouw betreft — tegenover deze dingen. Klemmen wij ons vast aan traditie en vastgelegde wetten? Of moeten voor ons vormen en instellingen zich aanpassen aan het eeuwig zich verjongende leven zelf. — De vraag stellen is haar beantwoorden. Vanuit ons revolutionair wezen kunnen wij niet anders dan de ketenen der verstarde vormen verbreken en telkens weer opnieuw verbreken, zoodra onze wereld haar dynamiek dreigt te verliezen. Ook in de dingen die met de verhouding van man en vrouw in verband staan.

Daar is echter een gevaar aan verbonden: hetzelfde gevaar waaraan het levend organisme ten prooi kan vallen, wanneer de geordende en op een Idee gerichte ontwikkeling ontaardt in woekerenden groei. Precies zooals dit in de wereld der organische stof leidt tot kanker en dergelijke kwaadaardige gezwellen, kan de chaotische, ongerichte revolutionaire drang in de wereld van den geest tot een geestelijken „kanker" worden. Tenslotte worden dan de gezonde elementen overwoekerd en vernietigd.

In een wendetijd als de onze ligt het voor de hand, dat het gevaar voor het verlies van innerlijke richtlijnen, van de grondslagen, waaruit de nieuwe vormen steeds weer moeten voortkomen, groot is [1].

De oude burgerlijke opvattingen over de verhouding tusschen de beide sexen hebben wij van hun voetstuk getrapt. Wij verachten de mentaliteit van het boterbriefje, die een maagdelijke bruid eischt en den echtgenoot na de kerkelijke of ambtelijke vergunning toestaat zijn vrouw voor alles te misbruiken. Wij verachten de schijnheiligheid, waarmee de nieuwbakken echtgenoot „een verleden" tracht te maskeeren, of waarmee buren, vrienden en familieleden na de geboorte van den eersteling beginnen uit te tellen, of de jonge spruit wel „netjes" op tijd is gekomen. Wij kunnen ook slechts een spotlach over hebben voor die mentaliteit, die wel buitenechtelijke moeders en buitenechtelijke kinderen, maar geen buitenechtelijke vaders kent. Wij stooten de ongehuwde vrouw met haar kind niet uit onze gemeenschap, hoewel het gezin voor ons de grondslag der volksgemeenschap is. In onze wereld passen geen manwijven en suffragettes. Maar evenmin de mohammedaansche en roomsche opvattingen omtrent de minderwaardigheid der vrouw, die zich zoowel heeft geuit in heksenvervolgingen als in de meening, dat de vrouw alleen maar in de keuken thuishoort.

In al deze dingen ruimen wij op met de heerschende burgerlijke moraal, ook waar deze steunt op kerkelijk of zoogenaamd „goddelijk" gezag en „openbaringen". Onze maatstaf, het richtsnoer van onze handelingen en onze wereldbeschouwing, ligt in ons eigen wezen verankerd en kan daar den weg wijzen. Maar dan is het ook noodig, dat wij ons op dit eigen wezen bezinnen om het als kompas voor ons handelen te kunnen gebruiken. In de praktijk blijkt maar al te vaak, dat de oude burgerlijke begrippen met veel animo overboord worden gegooid, omdat het gemakkelijker is, maar dat de betrokkene daarna in een soort leege ruimte belandt, waarin het krachtveld van het eigen Noordras-wezen volkomen ontbreekt. In de verhouding van man en vrouw leidt dit — van beide kanten — tot bandeloosheid. Wij moeten echter beseffen, dat in de hoogste uitingen van onze wereldbeschouwing en levenshouding de zelfbeheersching altijd een belangrijke plaats heeft ingenomen. De tucht, die ons, niet het minst in de SS, bijgebracht wordt, is pas een eerste stap op den weg naar zelftucht. De man of vrouw, die deze maatstaven niet in zich draagt, of die de kracht of het besef mist, zich daarnaar te richten, kan voor ons geen voorbeeld zijn. Teugellooze dynamiek leidt tenslotte tot zelfvernietiging, de ontvolking der Germaansche landen zou een der gevolgen hiervan zijn. Daarom mag bij de revolutionaire daad van ons nieuwe geslacht de instinctieve en intuïtieve zekerheid van den te volgen weg niet ontbreken.

SIEGFRIED HINDERDAEL.

---

[1]) Vgl. SS-Vormingsbladen 1944, No. 12, blz. 381, waar over de onveranderlijke grondslagen en de wisselende vormen wordt gesproken.

HET PORTRET AAN DEN WAND.

Er is een gebeurtenis in mijn jongensjaren, welke mij in dezen tijd telkens weer in de gedachten komt. Het is geen belangrijk voorval, ja het is eigenlijk volkomen onbelangrijk en misschien was het zelfs de moeite van het onthouden heelemaal niet waard. Maar zoo is het vaak met jeugdherinneringen; groote en belangrijke gebeurtenissen zijn bijna geheel uit ons gedachtenleven verdwenen, terwijl kleine, schijnbaar onbelangrijke voorvallen, zoo'n indruk op ons maken, dat wij telkens in ons leven er aan moeten terugdenken en alle bijzonderheden er van ons met buitengewone scherpte voor den geest blijven staan.

Het was in de dagen kort na den eersten wereldoorlog. Duitschland was, ondanks het feit, dat leger en vloot ongeslagen waren, tot een schandelijke vrede gedwongen. Volgens de bepalingen van het vredesverdrag van Versaillés moest de oorlogsvloot worden uitgeleverd en werden de schepen gesloopt. Zoo zou ook het oude kustpantserschip „Hildebrand" dit lot ondergaan en het werd daartoe van Kiel naar de haven van Rotterdam gesleept. Op de hoogte van Scheveningen echter geraakte dit transport in een heftigen storm, de tros brak en het oorlogsschip, dat over geen eigen bewegingskracht meer beschikte, moest, even ten zuiden van den haveningang, op het strand worden gezet. Zwaar lag de stalen kolos op het strand als een dood en uit zijn element gerukt zeemonster. Hoog rezen de donkere wanden op boven het vlakke strand.

Wij jongens roken een avontuur. Bij eb was het schip droogvoets te bereiken, zoover had de geweldige westerstorm het schip op het strand geworpen. Ondanks het feit, dat al spoedig een bewaker werd aangesteld, slaagden wij er telkens weer in om diens waakzaamheid te verschalken en aan boord te komen. Wij zwierven door het geheele schip en onze jongensfantasie maakte van het afgedankte pantserschip een trotsch slagschip, dat wij in een zegevierend zeegevecht tegen den vijand aanvoerden. De holle ruimten der leeggehaalde machinekamers, de half volgeloopen kolenbunkers, de munitiekamers en manschapsverblijven werden aan een nauwkeurig onderzoek onderworpen. Overal heerschte een onbeschrijfelijke chaos. Verbogen stangen en machineonderdeelen, vernielde meubelen en zelfs kleedingsstukken lagen door elkaar en in de hutten waren de papieren van de scheepsadministratie over de vloeren uitgespreid.

Op een van mijn zwerftochten door deze troostelooze wanorde kwam ik in een officiershut. En daar, naast de slaapkooi, temidden van dit beeld van verwarring en vernietiging, hing, volkomen onbeschadigd en ongerept, een foto van een jonge vrouw en staarde mij met haar stil lachende oogen aan. Wie is deze vrouw en wien heeft deze glimlach gegolden? Welke gedachten van liefde en toewijding hebben haar vervuld, toen zij dit portret liet maken voor den man, die haar liefde had? En hoe vaak zal deze het portret hebben beschouwd en zal haar glimlach hem hebben getroost in zijn moeilijke en eenzame uren? Wellicht is zijn jonge leven al uitgebluscht en heeft zijn lichaam een graf gevonden in de golven. Misschien zijn de heldere oogen van deze vrouw thans door de vele tranen reeds ver-

doft en is haar glimlach veranderd in een trek van geduldig gedragen smart. Ik weet niet wat het geweest is, dat mij toen zoo heeft geroerd, maar deze foto eener onbekende vrouw, hangende temidden van chaos en vernietiging heeft mij, als jongen, voor het eerst het besef gegeven, wat een vrouw in het leven van den man en speciaal in het leven van den soldaat, beteekent.

Ja, de vrouw speelt in het leven van den soldaat een groote rol. Zijn gedachten gaan steeds weer uit naar zijn moeder of zijn vrouw, naar zijn verloofde, of alleen maar zijn buurmeisje of een vrouwelijke kennis in zijn woonplaats. Zij overbruggen ruimte en tijd en vertoeven graag in die volkomen andere sfeer van het eigen tehuis en de oude omgeving, waarin het vrouwelijk element zulk een groote plaats inneemt. Zijn tegenwoordige leven is zoo volkomen anders geworden. In zijn soldatengemeenschap — als man onder mannen — is de omgang vaak ruw en neemt men geen blad voor den mond. Al die kleine dingen, welke aan het leven toch zoo'n groote waarde geven en waarin de vrouw zoo sterk is, mist hij, hoewel hij dit meestal zelf niet zal willen erkennen. Maar alleen reeds omdat hij zelf zijn onderkleeding moet wasschen, zelf zijn sokken moet stoppen en zijn uniform in orde moet houden, wordt hij dagelijksch en op ieder oogenblik herinnerd aan zijn vroegere leven en dit doet hem voelen, wat de vrouw ook daarboven in zijn leven voor groote beteekenis heeft.

Aan den binnenkant van de „Spint" van menig soldaat hangt, met een punaise vastgeprikt, het portret van een vrouw, een blonde of een donkere, een jonge of oude, een knappe of minder knappe. En de frontsoldaat, die niet in de gelegenheid is om de foto van wat hem het liefst op aarde is zoo netjes op te hangen, vindt toch meestal nog wel ergens in zijn bunker of in zijn „Unterkunft" een plaatsje waar hij haar beeltenis kan neerzetten of ophangen en wanneer hij op marsch is of tot den aanval moet overgaan, dan draagt hij haar portret bij zich in zijn portefeuille of in een klein medaillon om zijn hals gehangen. Vaak zal men kunnen waarnemen, hoe een der mannen in een rustig oogenblik naar zoo'n portretje staat te staren, of hoe hij het vol trots toont aan een van zijn kameraden. Het zijn dikwijls de oogenschijnlijkst ruwste kerels, die met een bijna religieuse devotie de afbeelding van hun vrouw bezien. De voorzichtigheid, waarmede zij deze daarna weer in hun portefeuille terug leggen, is soms van een roerende teerheid, die men bijna niet voor mogelijk zou houden. Inderdaad, vaak speelt de vrouw een groote rol in het soldatenleven..

Maar de verhouding van den soldaat tot de vrouw is maar al te vaak totaal anders, oppervlakkig en ruw en heel wat minder ideaal als wij het hierboven voorstelden. Wij weten het allen en kunnen het dagelijksch om ons heen waarnemen. Wanneer een vrouw of een meisje aan een marcheerende troep voorbijgaat, dan zijn de opmerkingen, welke door de gelederen gaan meestal allesbehalve fijn en idealistisch. De gesprekken welke onder soldaten vaak over vrouwen worden gevoerd, zijn meestal niet voor preutsche ooren geschikt. De omgang van den soldaat met de vrouwen is maar al te vaak van een ruwheid en een gemeenheid en zoo volkomen en alleen ingesteld op het plat-sexueele, dat er van de ideale hoogheid van de vrouw weinig overblijft. Wij moeten hier geen doekjes om winden en deze dingen eerlijk onder de oogen durven zien. Hoe komt het dat dit zoo is? Het

is de oorlog: De oorlog is de toetssteen der dingen en der menschen. Door zijn inwerking wordt de juiste beteekenis der gebeurtenissen openbaar, onder zijn invloed toonen personen en groepen van personen zich in hun ware gedaante. De maskers van burgerlijkheid en fatsoen worden afgerukt en zonder camouflage staan menschen en feiten voor ons. De oorlog kent geen uiterlijkheid en schoonen schijn; alles wat onecht en onwaar is valt weg voor zijn onverbiddelijke werkelijkheid. Maar niet alleen dat. De oorlog brengt de eigenheden sterker naar voren verscherpt en verdiept de wezenstrekken van alles wat met hem in aanraking komt. Dat wat goed is wordt in het vuur van den oorlog gelouterd en openbaart zich in nog zuiverder vorm terwijl het slechte en karakterlooze alle remmen laat vallen en zich in al zijn wanstaltigheid in het openbaar vertoont. In den oorlog wordt „het hart gewogen".

Er komt echter nog iets bij. De meeste mannen lijden sterk aan een gevoel van valsche schaamte. Je wilt temidden van de anderen niet opvallen door uit den toon te vallen en andere gevoelens of gedachten uit te spreken of te toonen dan de, in deze mannengemeenschap, gangbare. Je wilt geen spelbreker, geen heilig boontje zijn.... Daardoor ontstaat het gevaar, dat de ruwe en ongevoelige naturen de onderwerpen der gesprekken aangeven en den omgangsvorm bepalen. Want de soldaat uit nu eenmaal niet graag zijn diepere gevoelens en zeker niet die, welke betrekking hebben op de liefde tot vrouw en kinderen.

Het is niet tot hen, die in de vrouw niets anders zien dan een middel tot bevrediging van hun sexueeele behoeften, dat deze woorden worden gericht. Het heeft geen zin tot hen te spreken over dingen, die zij niet kunnen begrijpen, omdat deze geheel buiten hun gedachtenwereld liggen. Zij kunnen alleen op grof-zinnelijke wijze aan een vrouw denken en wanneer zij er over spreken, dan is hun taal plat en vuil. Hun zgn. „moppen" kunnen gewoonlijk niet eens op geestigheid aanspraak maken, doch daarvoor geldt alleen de eisch „hoe vuiler, hoe mooier". Maar het is tot hen, die in de verhouding tot de vrouw nog iets zien van een mooiere wereld dan de zuiver-materieele en die nog iets van het ideaal in zich hebben bewaard. En wij zijn er van overtuigd, dat, ondanks den schijn van het tegendeel, er nog velen zijn, voor wie de vrouw meer beteekent dan alleen maar een partner in het sexueele leven.

Immers, zelfs in de vaak grove verhouding van den soldaat tot de vrouwen ligt een stuk tragiek. Het is maar al te dikwijls een heimwee, een verlangen naar een andere en gezelliger sfeer, welke hen er toe brengt om den omgang met vrouwen te zoeken. Het schijnt wel, of het meest mannelijke beroep, dat van den soldaat, de behoefte naar het vrouwelijke element van het leven versterkt en vergroot. Het tragische is echter, dat de mogelijkheden om aan deze, in den grond zuivere en begrijpelijke, behoefte te voldoen, zoo beperkt, ja praktisch afwezig zijn, zoodat vele der mannen er toe komen om zich met een surrogaat verhouding tevreden te stellen. Vandaar dat soldaten veelal connecties aanknoopen met vrouwen en meisjes, waar zij in normale verhoudingen niet naar zouden omkijken en die zij zeker nimmer als de moeders van hun kinderen zouden willen nemen.

Het ligt niet in mijn bedoeling om als moralist of als zedeprediker op te treden. Het is volkomen begrijpelijk, dat, tengevolge van de bijzondere, door den oorlog veroorzaakte, omstandigheden, verhoudingen zullen ontstaan op sexueel gebied, welke in normale tijden als minder wenschelijk moeten worden beschouwd, doch waarvan het bestaan in dezen abnormalen toestand zoo al niet moet worden gebillijkt, dan toch moet worden erkend. Het heeft geen zin om in zedelijke verontrusting en burgerlijke zelfgenoegzaamheid een afkeurend oordeel daarover te vellen en verder zich in farizeesche hoogmoed terug te trekken. Hem, die het leven van den soldaat met zijn moeiten en zorgen niet heeft meegemaakt, ontzeggen wij ten eenen male het recht om over diens houding en gedragingen een oordeel te vellen.

Wat wij echter verlangen moeten, dat is, dat de soldaat ook in dit opzicht mannelijk is in den waren zin van het woord, d.w.z. recht uit, eerlijk en oprecht. In de eerste plaats zal hij deze houding dienen aan te nemen tegenover zijn eigen vrouw en zijn gezin, tegenover zijn verloofde en de vrouw zijner keuze. Alleen reeds de gedachte aan de vrouw, die in trouw en oprechtheid aan hem denkt, zal hem voor veel afdwalingen behoeden. Wanneer hij bij alles wat hij doet zich afvraagt of hij bereid en in staat zou zijn om zijn gedragingen tegenover haar te verantwoorden, zal hij een zuivere richtsnoer voor zijn daden vinden. Hierbij moet echter een openhartige verhouding bestaan en ook de vrouw moet harerzijds bereid zijn om de groote moeilijkheden van den man in zijn soldatenleven te begrijpen.

Doch ook in de verhoudingen, welke niet als voortdurend worden bedoeld, dient de soldaat zijn mannelijke houding te bewaren. Laat hij zichzelf niet bedriegen en trachten de gronden voor zijn handelen mooier te maken dan zij zijn. En vooral, laat hij de vrouw waarmede hij dergelijke betrekkingen aanknoopt geen valsche voorspiegelingen maken. Zij dient te weten waar zij aan toe is en dat zij steeds bedenken moet, dat het een soldaat is waarmede zij omgang heeft. Het soldatenleven heeft iets wisselends en onzekers. Hij weet nimmer wat er den volgenden dag met hem zal gebeuren. Wellicht wordt hij overgeplaatst of aan het front ingezet. Ja het is zelfs mogelijk, dat reeds morgen van hem de „laatste" inzet, het hoogste offer wordt gevorderd. Daarom zijn de groote dingen van het burgerlijk leven voor hem klein en onbelangrijk geworden en meet hij alles met zijn bijzonderen maatstaf. De vrouw, welke met den soldaat in een intiemere betrekking treedt, dient zich van deze eigenaardige geestesgesteldheid volkomen bewust te zijn.

Indien van beide zijden openheid en eerlijkheid wordt betracht, dan zal ook de verhouding van den soldaat en de vrouw eerlijker zijn. Dan zal de betrekking tot de eigen vrouw niet zoo worden gestoord, als door onoprechte of verzwegen liefdesverhoudingen. Dan zal tevens de verhouding van den soldaat tot een vrouw, waarmede hij niet of nog niet is gehuwd, worden opgeheven in een eerlijker sfeer, of erkend worden, voor dat wat zij in wezen is: een liefdessurrogaat, dat een slechten nasmaak achterlaat en het smaakgevoel voor geruimen tijd bederft.

E. O.

Aan Uitgeverij

„Storm"

Westersingel 44

GRONINGEN

Mededeeling

Zooals in een mededeeling op deze plaats in de SS-Vormingsbladen, 4e jaargang, Nr. 9 werd vermeld, is deze uitgave niet meer uitsluitend voor dienstgebruik in de SS bestemd, maar vindt in wijder kring verspreiding. De begunstigende leden van de Germaansche SS in Nederland zullen ook in de toekomst het blad gratis blijven ontvangen. Ieder ander kan zich op de SS-Vormingsbladen abonneeren. Het abonnementsgeld bedraagt f 2.25 per halfjaar, voor Duitschland R.M. 3.— per halfjaar, te voldoen bij vooruitbetaling. Ieder die zich nu abonneert, ontvangt, voorzoover voorradig, het Januari- en Februari no. nog nagezonden. Wij verzoeken de begunstigende leden deze actie te steunen en zoo mogelijk ieder een nieuwe abonné op te geven, waartoe men zich van onderstaande kaart kan bedienen. In verband met de langzame brieven- en girobezorging, zien wij abonnementsopgaven gaarne omgaand tegemoet. Inning van kwitanties is op het oogenblik met groote moeilijkheden verbonden, zoodat wij U verzoeken het abonnementsgeld per postwissel aan ons op te sturen of over te schrijven op giro 411.000 ten name van:

Uitgeverij „Storm"
Westersingel 44
GRONINGEN.

Hier langs afknippen.

Ondergeteekende .....

Naam .....

Straat .....

Plaatsnaam .....

wenscht een abonnement op „SS-Vormingsbladen" tot wederopzeggens. Het verschuldigde abonnementsgeld à f 2.25 voor het eerste halfjaar 1945 is gestort/overgeschreven op giro 411.000 ten name van Uitgeverij „Storm", Groningen.

Handteekening